

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Eybəcər davranışlı
məmur övladları,
nəvələri - onlar
kimlərdir...
yazısı səh.4-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 30 yanvar 2024-cü il Çərşənbə axşamı № 17 (8390) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

ABŞ-dan Azərbaycana qarşı növbəti demarş - yenə din pərdəsi altında

Bakıdan cavab: "Dini etiqadına görə insanlara qarşı diskriminasiya həyata keçirmiş ölkələr sırasında Ermənistan ilk yerlədədir, amma..."

yazısı səh.5-də

Zəfər seçkisinə bir həftə qaldı: seçici fəallığı necə olacaq?

yazısı səh.5-də

Paşinyan bir, komandası başqa söz deyir - Bakıya qarşı ikili oyun

yazısı səh.8-də

Qızılca aqressivləşir: yaşlılar da təhlükədə - köhnə peyvəndlər təsirsizdir?

yazısı səh.14-də

Vardanyanın həbsi ilə bağlı şikayəti təmin edilmədi

yazısı səh.11-də

Politoloq:
"Trampı seçki marafonundan kənarda qoymağa çalışırlar"

yazısı səh.12-də

Putin fevralda Türkiyəyə səfər edəcək

yazısı səh.2-də

Bakıya yağış, rayonlara qar yağacaq

yazısı səh.14-də

Abşeronda 4 narkokuryer saxlanıldı

yazısı səh.4-də

Gürcüstanın baş naziri istefa verdi

yazısı səh.3-də

İntihara hazırlaşan şəxsi necə tanımalı - psixoloqdan açıqlama

yazısı səh.15-də

İRAN-ABŞ MÜHARİBƏSİ

"QAPI" DA? - BÖYÜK TƏHLÜKƏ

Amerika hərbiçilərinə endirilən dron zərbəsi İrana qarşı hərbi əməliyyat planını yenidən masaya çıxara bilər; ölkəmizin sərhədlərində böyük savaş baş versə...

yazısı səh.9-də

Azərbaycan iqtisadiyyatını böhran gözləyir? - ekspertlərdən fərqli rəylər

Vüqar Bayramov: "Beynəlxalq maliyyə qurumlarının, eləcə də hökumətin üst-üstə düşən proqnozlarına görə..." yazısı səh.10-də

Asif Nərimanlı:
"Bu təklif
Ermənistanın sülh
sazişi
imzalamayacağından
xəbər verir"

yazısı səh.6-də

"Çətin
vəziyyətdəyik,
Rusiyanı
dayandırın!" -
Zelenskidən üçüncü
dünya savaşı anonsu

yazısı səh.13-də

Rusiyanın yersiz
Rəsulzadə
narahatlığı -
Zaxarovaya
verilən o sual...

yazısı səh.3-də

Prezident İlham Əliyev Hulusi Akarı qəbul etdi

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 29-da Türkiyə Böyük Millət Məclisinin deputatı, parlamentin Milli müdafiə komissiyasının sədri, Türkiyənin sabiq milli müdafiə naziri Hulusi Akarın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Prezidentin Mətbuat Xidməti məlumat yayıb.

Aİ Transxəzər nəqliyyat dəhlizinə 2,97 milyard avro ayırdı

Avropa İttifaqı Rusiyadan yan keçməklə Transqafqaz və Türkiyə vasitəsilə Mərkəzi Asiyadan Avropaya nəqliyyat dəhlizinin yaradılmasına 10 milyard avroya qədər investisiya cəlb etmək niyyətindədir.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Avropa Komissiyasının Belçika paytaxtında açılmış Aİ-Mərkəzi Asiya nəqliyyat investisiya forumu ilə bağlı bəyanatında deyilir.

Bəyanatda qeyd olunur ki, hələlik Brüssel bu məqsədlər üçün Avropa İnvestisiya Bankı (AİB) və Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankından (AYİB) iki kredit xəttinin formasında 2,97 milyard avro ayırmağa hazırdır.

Avropa Komissiyası vurğulayır ki, Rusiyanın Ukraynadakı işğalçı müharibəsi başladıqdan sonra "Avropa və Asiya arasında Rusiyadan keçməyən alternativ etibarlı ticarət yollarının tapılmasında xüsusi aktualıq var": "Avropa İttifaqı mövcud və planlaşdırılan sərmayələrdən ibarət 10 milyard avroya qədər investisiya cəlb etmək niyyətindədir. Avropa İnvestisiya Bankı Avropa Komissiyasının zamanəti ilə 1 47 milyard avroluq kreditlərin ayrılması haqqında bu gün Qazaxıstan, Qırğızıstan və Özbəkistan hökumətləri ilə anlaşma memorandumu imzalayıb. Bu gün sonra Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı Qazaxıstanla 1,5 milyard avroluq kredit xətti üzrə anlaşma memorandumu imzalayacaq".

□ Musavat.com

XİN Paşinyana cavab verdi

Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə Ermənistanın baş nazirinin ordu günündə səsləndirdiyi fikirlərə cavab verib.

Musavat.com xəbər verir ki, nazirlik rəsmisi Paşinyanın ölkəmizə qarşı silahlara nəzarət mexanizmi, habelə hücum etmək haqqında pakt imzalaması təklifinə geniş cavab verib: "Ermənistan baş nazirinin açıqlaması Azərbaycanla Ermənistan arasında Sülh və dövlətlərarası münasibətlərin qurulması haqqında ikitərəfli Saziş layihəsi üzrə prosesdən fikir yayındırmaq məqsədi daşıyır. Azərbaycan tərəfinin sözügedən saziş layihəsi üzrə müzakirələr başlandıqdan etibarən Ermənistan tərəfinin öz konstitusiyasında, qanunvericilik orqanının bir sıra qərarlarında, eləcə də 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra müxtəlif beynəlxalq məhkəmələrə müraciətlərində, rəsmi ya-

zışmalarında və beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində yaydıqları məktublarında Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qarşı davam edən iddialara son qoymağa çağırış etməsinə baxmayaraq, indiyə qədər bu istiqamətdə Ermənistan tərəfindən hər hansı bir əməli addım atılmayıb. Bununla əlaqədar, Ermənistan tərəfinin bu istiqamətdə tədbirlər görmək əvəzinə, heç bir praktiki əhəmiyyəti olmayan təkliflər səsləndirməsi anlaşılmazlıq yaradır və qəbul edilməzdir. Ermənistanın 30 il ərzində məhz tərəf olduğu ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tanındığı beynəlxalq müqavilələr və silahlara nəzarət mexanizmləri çərçivəsində öhdəliklərini kobud şəkildə pozduğu, Azərbaycana qarşı təcavüz törətdiyi, ərazilərimizin işğalı müddətində əksər hərbi texnikasını və silah sistemlərini ölkəmizin

ərazisində qeyri-qanuni yerləşdirməklə beynəlxalq silahlara nəzarət mexanizmlərindən gizlətdiyi hər kəsə məlumdur.

Qeyd edilənləri, habelə baş nazir Paşinyanın da bildirdiyi kimi, ölkəsinin ciddi hərbi təhlükə siyasəti apardığını, son illərdə bir neçə milyard dollarlıq silah tədarükü müqavilələri imzalandığını, hərbi sənayeni inkişaf etdirdiyini nəzərə alaraq, Ermənistanın sülh prosesinə ciddi yanaşdığını iddia etməsi siyasi manipulyasiyadır. Bu kimi qərəzli bəyanatlar bölgənin beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə hörmət əsasında gələcək inkişafı və tərəqqisinə maneçilikdir. Azərbaycan öz növbəsində sülh və quruculuq səylərini davam etdirəcək və Ermənistan-dan da sözdə deyil, əməldə adekvat addımların atılmasını gözləyir".

□ Musavat.com

Putin fevralda Türkiyəyə səfər edəcək

Rusiya prezidenti Vladimir Putin Türkiyəyə səfər edəcək.

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, bunu RF prezidentinin beynəlxalq məsələlər üzrə köməkçisi Yuri Uşakov bildirib.

Onun sözlərinə görə, Putinin Türkiyə səfəri fevral ayında həyata keçiriləcək.

Uşakov qeyd edib ki, Ukrayna nizamlanması Vladimir Putin-Rəcəb Tayyip Ərdoğan danışıqlarında əsas mövzulardan biri olacaq.

Dənizkənarı Bulvarı İdarəsinə yeni rəhbər təyin edildi

İlqar Əziz oğlu Mustafayev Dənizkənarı Bulvarı İdarəsi İdarə Heyətinin sədri vəzifəsindən azad edilib.

Musavat.com xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev bununla bağlı sərəncam imzalayıb.

Prezidentin digər sərəncamı ilə Xanlar Adil oğlu Ağalarov Dənizkənarı Bulvarı İdarəsi İdarə Heyətinin sədri təyin edilib.

Musavat.com "Trend"ə istinadən yeni sədrin dosyesini təqdim edir:

Xanlar Ağalarov bu təyinatadək Mədəniyyət Nazirliyində Aparat rəhbəri kimi fəaliyyət göstərib. Bundan önce isə Prezident Administrasiyasının Strateji araşdırmalar və planlaşdırma şöbəsində, Qeyri-hökumət təşkilatları ilə iş və kommunikasiya şöbəsində müxtəlif vəzifələrdə çalışıb.

O, 2013-cü ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasını bitirib, 2015-2016-cı illərdə London İqtisadiyyat və Siyasət Elmlər Məktəbində magistr dərəcəsi alıb. Eyni zamanda Kembric Universitetində dövlət siyasəti üzrə magistr təhsili alıb.

Gəncədə yol qəzasında sahibkar ölüb

Gəncədə ölümə nəticələnən yol qəzası baş verib. APA-nın yerli bürosunun məlumatına görə, hadisə şəhərin Qara Qarayev küçəsində qeydə alınıb. Hərəkətdə olan "LEXUS" markalı minik avtomobili ilə "Ford tranzit" markalı yük maşını toqquşub.

Qəza zamanı avtomobillərdən biri yoldan keçən piyadaya vurub. Piyada hadisə yerində ölüb. Ölənin şəxsinin 1982-ci il təvəllüdlü Səbuhi Xeyirxəbərov olduğu bildirilir. Məlumatla görə, S.Xeyirxəbərov Gəncədə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olub.

Rusiyanın yersiz Rəsulzadə

nə rahatlığı - Zaxarovaya verilən o sual...

Nəsiman Yaqublu: "Bu, Azərbaycanın görkəmli dövlət xadimlərinə qarşı ermənilərin növbəti təxribatıdır"

Sabah - yanvarın 31-də istiqlalımızın banisi Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin anadan olmasının 140-cı ildönümüdür. Xatırladaq ki, ayrı-ayrı dövrlərdə istər mərhum prezident Heydər Əliyev, istərsə də prezident İlham Əliyev M.Ə.Rəsulzadənin yubileyi ilə əlaqədar sərəncamlar imzalayıblar. Son olaraq Prezident İlham Əliyev ötən il dekabrın 30-da M.Ə.Rəsulzadənin 140 illiyinə həsr olunmuş tədbirlər planının hazırlanıb həyata keçirilməsi barədə sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, Mədəniyyət Nazirliyi Elm və Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ilə birlikdə Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin 140 illiyinə həsr olunmuş tədbirlər planı hazırlayıb həyata keçirməlidir.

Sərəncamda bildirilir ki, Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin 2024-cü ilin yanvar ayında anadan olmasının 140 ili tamam olur:

"Məhəmməd Əmin Rəsulzadə XX əsrin ilk onilliklərində böhranlı geosiyasi şəraitdə Azərbaycanda müstəqillik idealının gerçəkləşdirilməsi və milli dövlət quruluşunun dirçəldilməsi yolunda böyük xidmətlər göstərmiş şəxsiyyətlərdəndir. Onun istiqlal məfkurəsi öz mənbəyini doğma xalqının çoxəsrlik yaddaşında kök salmış milli azadlıq düşüncəsindən alırdı. Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin dövrün salnaməsinə çevrilən parlaq publisistik, siyasi, ədəbi-tənqidi və elmi irsi Azərbaycanın ictimai fikir tarixində xüsusi yer tutur. Uzun illər ərzində mühacirətdə də o, müstəqil Azərbaycan arzusu ilə yaşamış və mübarizə aparmışdır".

Yanvarın 30-da Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Milli Şurasının sədri, ilk dövlət başçısı, jurnalist və publisist Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin 140 illik yubileyinə həsr edilən "II Beynəlxalq Rəsulzadə qı-

da yaradılıb. Və fonda yığılmış vəsait hesabına sərəncamın həyata keçirilməsinə başlanılıb. Heykəlin hazırlanması xalq rəssamı Ömər Eldarov tapşırılıb. Ömər Eldarov tez bir zamanda heykəlin eskiz layihəsini düzəltdi.

Heykəltəraş Ömər Eldarov eskiz layihəsi haqqında mətbuata açıqlamasında deyib: "Bu heykəlin aşağısında silindrik formada piltələr və pillələr olmalı idi. Ondan yuxarıda üzərində müstəqil respublikanın rəmzlərinin əks olunduğu postament qoyulacaqdı. Postamentin üzərində isə Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin 20-ci illərin əvvəlindəki xarici görünüşünün əks olunduğu heykəl qoyulmalı idi. Burada o, gənc, enerjili yaraşıqlı kişi idi".

Ömər Eldarov qərar gözlədiyini, Rəsulzadə üçün bütün işləri pulsuz edəcəyini də açıqlamışdı. Eskiz layihə əsasında Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin dövlət səviyyəsində göstəriş olub. O vaxt dövlət başçısı olan mərhum Heydər Əliyev Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin heykəlinin hazırlanması ilə bağlı sərəncam imzalayıb. Sərəncamda heykəlin qoyulacağı yer də göstərilib. Heykəl indiki Kukla Teatrı ilə üzbuüz parkda qoyulmalı idi. Bütün işlərin həyata keçirilməsi üçün Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin adına fond

rıması nəzərdə tutulmuşdu. Lakin bu vaxta qədər nə heykəl ucaldılıb, nə də ev muzeyi yaradılıb. Bununla bağlı Mədəniyyət Nazirliyinin rəyini öyrənməyə çalışsaq da, zənglərimiz cavabsız qaldı.

Bu arada Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Mariya Zaxarovanın keçirdiyi son brifinqdə erməni jurnalist Rəsulzadə ilə bağlı ona təxribatçı sual ünvanlayıb. O, Zaxarovaya İlham Əliyevin M.Ə.Rəsulzadənin 140 illik yubileyinin keçirilməsi ilə bağlı sərəncam imzaladığını xatırladı və əlavə edib ki, ADR qurucusu 2-ci Dünya müharibəsi illərində nasistlərin lideri Adolf Hitlerlə SSRİ-yə qarşı "əməkdaşlıq edib" və Azər-

baycan legionunun yaradılmasında "iştirak edib".

"Biz bu məsələ ilə bağlı qiymətləndirmələrimizi Azərbaycan tərəfinə çatdırmışıq və onlarla əlaqə saxlayırıq", - Mariya Zaxarova bildirib.

Bu nə qiymətləndirmədir belə? Rusiya nədən nə rahatdır? Bakı Rusiya XİN-ə cavab yollayacaqmı? Məsələ ilə bağlı Xarici İşlər Nazirliyinə sorğu ünvanlandı. Qurumdan tezliklə sorğumuza cavab verəcəyi bildirildi.

Qeyd edək ki, ermənilərin Rəsulzadəyə qarşı bu cür çirkin iftira atması ilk dəfə deyil. Belə ki, 2020-ci ilin may ayında Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Azərbaycan Cümhuriyyətinin qurucusu Məhəmməd Əmin Rəsulzadə barəsində çirkin iddialar səsləndirərək, onu Hitler Almaniyası ilə əməkdaşlıq etməkdə ittiham etmişdi. Azərbaycanın tanınmış tarixçiləri, elm adamları və siyasətçilər Paşinyanın bu sərəm yalanlarını tarixi fakt və sənədlərlə ifşa etmişdilər. Bildirildirdi ki, müharibə mətbuatına, Rəsulzadənin öz yazdıqlarına, legionerlərin xatirələrinə, eləcə də Qərb tədqiqatçılarının əsərlərinə baxan zaman aydın olur ki, Rəsulzadə nəinki Hitler Almaniyası ilə əməkdaşlıq edib, əksinə, onlardan tamamilə uzaq dayanıb. Əlbəttə ki, əməkdaşlıq o zaman olardı ki, ortada hər hansı bir anlaşma, müqavilə

Gürcüstanın baş naziri istefa verdi

Gürcüstanın baş naziri İrakli Qaribaşvili istefa verib. APA-nın Tiflis müxbiri xəbər verir ki, baş nazir bu barədə hökumət administrasiyasında keçirdiyi brifinqdə bildirib.

"İctimaiyyətə komandamızla müzakirə etdiyimiz qərar barəsində məlumat vermək istəyirəm. Bu gün mən baş nazir vəzifəsini tərk edirəm", - Qaribaşvili deyib.

Qeyd edək ki, İrakli Qaribaşvili ilk dəfə 2013-cü ildə hakim "Gürcü Arzusu" partiyasının təsisçisi Bidzina İvanişvilini əvəz edərək baş nazir postunu tutub. 2015-ci ildə vəzifəsindən istefa verən Qaribaşvili 2021-ci il fevralın 22-də ikinci dəfə Gürcüstanın baş naziri təyin edilib.

İrakli Qaribaşvili ikinci dəfə baş nazir postuna çox çətin bir periodda gəldiyini, səlahiyyət dövrünün daxili və beynəlxalq siyasi, iqtisadi və sosial böhranlar dövrünə təsadüf etdiyini qeyd edib. Ölkəsinin maraqlarını qoruduğunu deyən Qaribaşvili 3 illik fəaliyyəti boyunca əldə etdiyi nəticələrdən razı olduğunu vurğulayıb.

Xatırladaq ki, dünən Gürcüstanın KİV-lərində baş nazir İrakli Qaribaşvili ilə hakim "Gürcü Arzusu" partiyasının sədri İrakli Kobaxidzenin bir-birini əvəz edəcəyi ilə bağlı məlumat yayılıb.

olsun. Alman tədqiqatçı Mühlen də açıq şəkildə yazırdı ki, Rəsulzadənin rəhbəri olduğu iddia edilən komitə faktiki olmayıb.

Mövzu ilə bağlı tarix elmləri doktoru, Rəsulzadə irsinin araşdırmaçısı Nəsiman Yaqublu "Yeni Müsavat"a danışdı: "Bu, Azərbaycanın görkəmli dövlət xadimlərinə qarşı ermənilərin növbəti təxribatıdır.

Ümumiyyətlə, Rəsulzadə yalnız Azərbaycan xalqının azadlığı uğrunda deyil, dünyadakı bütün xalqların öz azadlığı uğrunda apardığı mübarizəyə dəstək verən şəxsiyyət kimi tanınır və bu gün də bu cür qəbul edilməkdədir.

Rəsulzadə bütün bəşər üçün belə bir şüar ortaya qoyub: "İnsanlara hürryyət, millətlərə istiklal!" Həmçinin bildirib ki, "Bir daha yüksələn bayraq, bir daha enməz!" İndi bu cür belə bəşəri ideyalarla, dəyərlərlə yaşayan şəxsiyyətə qarşı ermənilər bu cür xoşagəlməz kampaniya aparırlar. Əlbəttə ki, biz onların cavabını verəcəyik.

Bundan əvvəl də Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan da səhv etmişdi və ona cavablarımızı verdik. Nəticədə Paşinyan düşüncəsində olan zərərli insanlar başa düşdülər ki, Rəsulzadəni ləkələmək mümkün deyil".

✉ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Sosial şəbəkələrdə yetkinlik yaşına çatmayan şəxsin hərəkətləri müzakirələrə səbəb olub. Yoldan ötən yaşlı qadını qucağına alaraq havaya qaldıran yeniyetmənin videosu yayılandan sonra davranışları tənqid edilib. Eyni zamanda yeniyetmənin kim olduğu da üzə çıxıb. Sosial şəbəkələrdə "Jalilov" adı ilə məşhurlaşan gəncin terror nəticəsində qətlə yetirilmiş dövlət xadimi Afiyəddin Cəlilovun nəvəsidir. 9-cu sinif şagirdi olan nəvəyə babasının adı verilibmiş - Əli-Afiyəddin Nihad oğlu Cəlilov. Yeniyetmə bundan əvvəl də yaşlı insanlara qarşı belə cəmiyyət tərəfindən qəbul edilməyən, ümumi qəbul olunmuş davranış qaydalarından kənar hərəkətlər edib, üstəlik, bu hərəkətlərini videoya çəkməklə sosial şəbəkə üzərindən yayması barədə də xəbərlər var.

Qeyd edək ki, Əli-Afiyəddin Nihad oğlu Cəlilovun babası Afiyəddin Cəlilov Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin sədri, Azərbaycan Ali Sovetinin sədr müavini, daha sonra Prezidentin müşaviri olub. 1994-cü ildə Bakıda yaşadığı binanın blokunda sui-qəsd nəticəsində öldürülüb. Yeniyetmənin atası Nihad Cəlilov Bakıda tanınan iş adamlarındandır, "Armada Distribution" adlı şirkətin rəhbəridir. 2022-ci ildə Nihad Cəlilovun adı da 6 min manatlıq vergi borcunun olmasına görə gündəmə gəlmişdi.

Daxili İşlər Nazirliyindən verilən məlumata görə, yetkinlik yaşına çatmayan A.C valideyni ilə birgə polis idarəsinə dəvət olunub. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə APA-ya DİN mətbuat xidmətinin əməkdaşı Nurlan Əliyev bildirib. Qeyd olunub ki, valideynin iştirakı ilə onun sağlamlıq vəziyyəti nəzərə alınaraq müvafiq xəstəxanaya yerləşdirilməsi təmin olunub...

Azərbaycanda zaman-zaman məşhur şəxslərin övladlarının, nəvələrin adı bu şəkildə, neqativ planda diqqət mərkəzinə gəlir.

Məsələn, 2017-ci ilin avqu-

Eybəcər davranışlı məmur övladları, nəvələri - onlar kimlərdir...

Afiyəddin Cəlilovun anormal hərəkətlər edən nəvəsi xəstəxanaya yerləşdirildi; zaman-zaman məşhur şəxslərin uşaqlarının, qohumlarının adı bu şəkildə, neqativ planda diqqət mərkəzinə gəlir

tunda o zaman baş nazirin müavini olan Əli Həsənovun nəvəsi Nail Allahverdiyev 2 nəfərin ölümü ilə nəticələnən dəhşətli avtoqəza törətmişdi. O zaman N. Allahverdiyev şəhərin mərkəzində "Gelandewagen" markalı avtomobili ilə Mirməhəmməd İsmayilovun sürdüyü Az 99 FS 777 dövlət nömrə nişanlı "Mazda" avtomobili ilə qarşılaşmışdı və nəticədə dəhşətli avtoqəza meydana gəlmişdi. Yüksək sürətlə hərəkət edən Nail Allahverdiyevin avto-

mobili "VAZ-21015" markalı maşını arxadan vurmuş, nəticədə idarəetməni itirmişdi. Baş nazirin müavininin nəvəsinin avtomobili beton yolayrıcını aşmış, o biri yola çıxaraq piyadalar Vaqif Əsədov, Türkiyə vətəndaşları Mutallib və Songül Tekiş cütlüyünü vurub, daha sonra maşın binanın fasadına çırpılaraq yanıbmışdı. Qəza nəticəsində piyada Vaqif Əsədov və avtomobildə Nail Allahverdiyevin yanında olmuş Mehdi Əliyev dünyasını dəyişiblər. Tekiş cütlüyü isə ağır xəsarət alıb. Nail Allahverdiyev 2017-ci il avqustun 5-də Cinayət Məcəlləsinin 263.3 (yol hərəkəti qaydalarını pozma, iki və daha çox şəxsin ölümünə səbəb olduqda) və 264-cü (hədisə yerindən qaçma) maddələri ilə ittiham edilərək, həbs olunub. Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsi 264-cü maddə ilə ona bəraət verib, 263.3-cü maddə ilə 6 il həbs cəzası təyin edib. Daha sonra Bakı Apelyasiya Məhkəməsi 2018-ci il avqustun 2-də onun cə-

za müddətini 6 ildən 5 ilə endirib. O vaxta qədər həbsdə saxlandığı 11 ay 27 günü də bu müddətdən çıxıb. N. Allahverdiyevin üzərində 4 il 3 gün azadlıqdan məhrumetmə cəzası saxlayıb. 2019-cu ildə isə baş nazirin müavini Əli Həsənovun iki nəfərin ölümü ilə nəticələnən qəzanı törədən nəvəsi N. Allahverdiyev barəsindəki məhkəmə qərarı dəyişib. Ali Məhkəmə onun üzərində olan azadlıqdan məhrumetmə cəzasını götürüb və 13 sayılı məntəqə

onun Nəsimi rayonu, İzzət Həmidov küçəsindəki 3 sayılı binanın sakinlərinin şikayətləri barədə məlumat dərc edilib. Nəicat Allahverdiyevin evindən həyata şüşə butulkalar, qablar atdığı iddia edilib. Eyni ilin may ayında, yol polisinin təqibindən sonra süni tıxac yaratdığı və avtoxuliqanlıq görə ona 20 gün müddətinə inzibati həbs cəzası verilməsi barədə xəbərlər yayılıb.

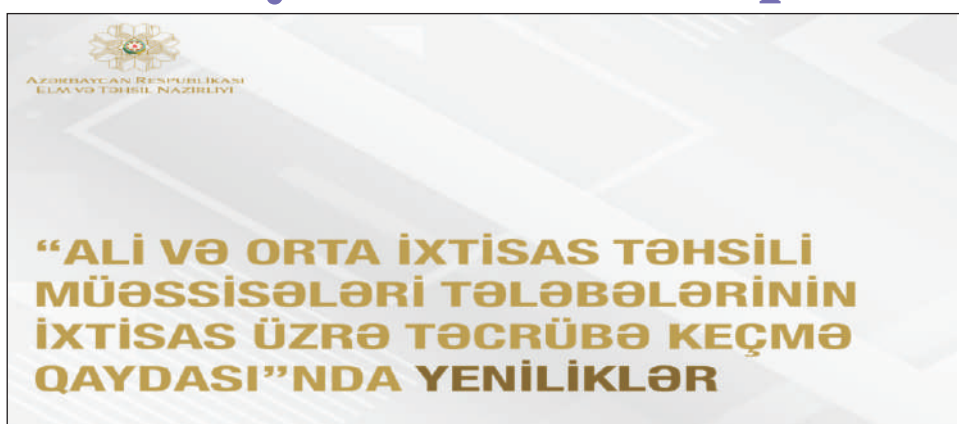
□ **Elşən MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Nazirlik tələbələrin təcrübə keçmə qaydalarına dair yenilikləri açıqladı

Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarına əsasən, ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tələbələrinin ixtisas üzrə təcrübə keçmə qaydalarında yeniliklər edilib. Yeni qaydalar 2024-cü ilin 15 sentyabr tarixindən tətbiq olunacaq.

Elm və Təhsil Nazirliyindən APA-ya verilən xəbərə görə, sözügedən qaydalar xarici ölkə ali təhsil müəssisələrinin filiallarına şamil olunmur.

Qaydalara əsasən, təcrübənin təşkili zamanı tədris-öyrənmə və təcrübə arasında davamlı əlaqənin qurulması, tələbənin yaradıcılıq və tədqiqat işlərində iştirakının təmin edilməsi, tələbənin müasir texnologiyalarla, iş üsulları və digər yeniliklərlə tanış edilməsi, təcrübə bazasının infrastrukturunun əlilliyi olan

tələbələr üçün müəssər olması, tələbələrin təcrübə bazasında məşğulluq imkanlarının nəzərə alınması əsas öhdəliklər kimi müəyyən olunub. Təcrübə təhsil müəssisəsindən kənarda keçiriləyi halda, təhsil müəssisəsi ilə təcrübə bazaları arasında müqavilə bağlanılacaq. Tələbənin əmək fəaliyyəti təcrübə komissiyası tərəfindən təcrübə

kimi tanına bilər. Bu zaman əmək fəaliyyətinin hər bir həftəsi 1,5 kreditə bərabər tutulur. Tələbənin təcrübə müddətində beşgünlük iş rejimi üzrə həftəlik təcrübə keçməsi müddəti ən azı 20 saat olmalıdır. Bu müddət, ixtisasın profilindən asılı olaraq, təhsil müəssisəsi tərəfindən artırılabilir. Yeni qaydalara əsasən, təcrübənin qiymətləndirmə

üsul və meyarlarının hazırlanması və təcrübə komissiyasının yaradılması ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin səlahiyyətinə verilib. Təcrübə tələbənin təklifi əsasında təhsil müəssisəsinin yerləşdiyi şəhərdən (rayondan) kənarda və ya xarici ölkədə keçiriləyi halda nəqliyyat və mehmanxana xərcləri onun tərəfindən ödənilir.

Abşeronda 4 narkokuryer saxlanıldı

Abşeron Rayon Polis İdarəsinin Narkotiklərlə Mübarizə Bölməsinin əməkdaşları tərəfindən Xırdalan şəhəri, Novxanı, Məhəmmədli və Hökməli qəsəbələrində keçirilən əməliyyatlar zamanı narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsində şübhəli bilinən Əli Babayev, Nərgiz Həsənova, Nadir Məmmədov və Səbir Məmmədov saxlanılıblar.

Bu barədə Musavat.com-a Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Mətbuat Xidmətindən məlumat verilib.

Onlardan, idarə etdikləri avtomobillərdən və yaşadıkları evlərdən ümumilikdə 15 kiloqram, o cümlədən 9 kiloqram marixuana, 4 kiloqram heroin, 2 kiloqram psixotrop maddə metamfetamin və 50 ədəd satışı qadağan edilən metadon həbi aşkar olunub. Saxlanılan şəxslər ölkəyə İrandan qaçaqmalçılıq yolu ilə gətirilən narkotikləri Bakı şəhəri və Abşeron rayonunda ayrı-ayrı şəxslərə çatdırıb pul qazanmaq məqsədilə əldə etdiklərini bildiriblər.

Faktla bağlı cinayət işləri başlanılıb, əməliyyat-istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Azərbaycanda 7 fevral erkən prezident seçkisinə bir həftə qaldı. Prezidentliyə namizədlər regionlarda görüşlər keçirir, vətəndaşların problemlərini dinləyirlər, ictimai müzakirələrdə bu problemləri dilə gətirirlər.

“Yeni Müsavat” qəzeti bir neçə namizədə müraciət edərək seçicilərin daha çox hansı məsələlərdən şikayət etdiklərini təftiş etməyə çalışıb.

Milli Cəbhə Partiyasının prezidentliyə namizədi Razi Nurullayev “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirdi ki, əsas şikayətlər sosial müdafiə, təhsil və ədliyyə sistemi ilə əlaqədardır: “Bu günə qədər Bakının Binəqədi və Suraxanı rayonlarında görüşlərdə olmuşam. O ki qaldı rayonlara, Neftçala, Kürdəmir, İmişli, Qax, Füzuli və Qusarda seçicilərlə görüşmüşəm. Təəssüf ki, Naxçıvana səfər edə bilməyəcəm. Vətəndaşları ən çox narahat edən məsələ uşaq puludur. Digər böyük narahatlıq iş təminatı ilə bağlıdır. Əhali hazırkı vəziyyətdən çox narazıdır. Müraciət edilən sahələr üzrə təminat çox zəifdir. Əlilliyin təminatı ilə bağlı yaradılan problemlər də əhalini ciddi şəkildə narahat edir. Ünvanlı sosial yardım ala bilməmək də ciddi problemdir. Bu məsələdə ən çox məşğulluq idarələrini günahlandırırlar. Mən insanların bu tələblərini haqlı hesab edirəm. Məhz ünvanlı sosial yardım almaq üçün məşğulluq idarələri onları işlə təmin etməlidir. Vətəndaşın işə ehtiyacı olduğu halda işdən imtina etdiyi deyilir. Azərbaycanda acından ölənlər var, amma sosial yardım ala bilmirlər. O zaman sual ya-

Zəfər seçkisinə bir həftə qaldı: seçici fəallığı necə olacaq?

AVCIYA rəsmisi: “Builki seçki kampaniyası digərlərindən fərqlənir”

ranır ki, dövlət büdcəsindən ayrılan vəsait nəyə görə doğru ünvanlara çatdırılmır? Bu çox ağırlı sualdır, təəssüf ki, həllinə nail ola bilmirik. İnsanların narazılığı həm də pensiya yaşı ilə bağlıdır. Onlar təklif edir ki, pensiya yaşı 65-dən aşağı endirilsin, qadınlar üçün ən çoxu 60, kişilər üçün 62 olsun. O cümlədən pensiya məbləğinin artırılmasını istəyirlər. İndiki pensiya ilə dolanmaq çox çətinidir. İnsanlar minimum 600 manat pensiya almaq istəyirlər. Gənclər də işlə təminatla bağlı problem yaşayırlar. İnsanların ən çox dilə gətirdikləri problem həm də qaz limitinin

aradan qaldırılmasıdır. Gü-zəştli tarif maksimum 1-2 ay ərzində istifadə olunur və bitir. Odur ki, neft-qaz ölkəsi olan Azərbaycanda qaz limitinin aradan qaldırılması əsas isteklərdən biridir. İnsanların məhkəmələrlə bağlı narahatlıqları var - məhkəmələrin daha düzgün qərar çıxarması, məhkəmələrin etibarlı olması istəyirlər. Xeyli iş görülsə də, görünən odur ki, bu dəyişikliklər insanları qane etmir. Məmur özbaşınalığı da ən çox şikayət edilən məsələlərdəndir. Belə ki, şikayətlərə baxılmır, insanlar süründürməçilik, məktub döviyyəsinin yaradıl-

masından şikayətçidirlər. Təhsil sistemindən də narazılıq var. Uşaqlar ağır çantaları daşımaqdan, nəticədə yaranan skoliozdan əziyyət çəkirlər. Valideynlər belə o çantaları daşıya bilmirlər”.
Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayev isə Bakının bir neçə rayonunda, Lerikdə, Şabranda, Qaxda, Sabirabadda görüşlər keçirib: “Hər bölgənin özünəxas problemləri var. İşsizlik, enerji limiti əsas problemlərdir. Bəzi bölgələrdə ümumiyyətlə qazlaşdırma aparılmayıb. Məsələn, Lerik rayonunda cəmi 40-50 faiz qazlaşdırma aparıl-

ıb. Bəzi yerlərdə su problemi var. Şabranda kənd təsərrüfatı ilə bağlı problemlər var. Pensiyalar, uşaq pulu ilə bağlı mü-raciət çoxdur. Onkoloji xəstələr icbari tibbi sığortaya düşə bilməməkdən şikayət edirlər. Növbəti günlərdə Salyanda, Bakının Xətai rayonunda, Sumqayıt şəhərində seçicilərlə görüşəcəyik. Sonuncu görüş Ağstafada olacaq”.

AVCIYA-nın seçki qərar-gahının rəhbəri, professor Məhərrəm Zülfüqarlı “Yeni Müsavat”-a şərhində seçici fəallığını belə dəyərləndirdi: “Builki seçki kampaniyası digərlərindən fərqlənir. Nami-

namizədlər ikincilik uğrunda mübarizə aparmalıdırlar. Bu onların parlament seçkisinə uğurlarında müsbət rol oynaya bilər. Hansı namizəd daha güclü kampaniya aparıb, ikinci yeri qazanacaqsa, bu onun daha uğurlu siyasətçi olduğunu göstərir. Uğurlu kampaniya apararaq seçici rəğbətini qazanıblar, elektoratın sayını artırıblar. Mən namizədlərin hamısını şəxsən tanıyıram, hər birinə uğurlar arzulayıram. Onların apardığı seçki kampaniyası müxtəlifdir. Fəal olanı da var, olmayanı da. Qüdrət Həsənzadənin seçki kampaniyasını uğurlu hesab edirəm.

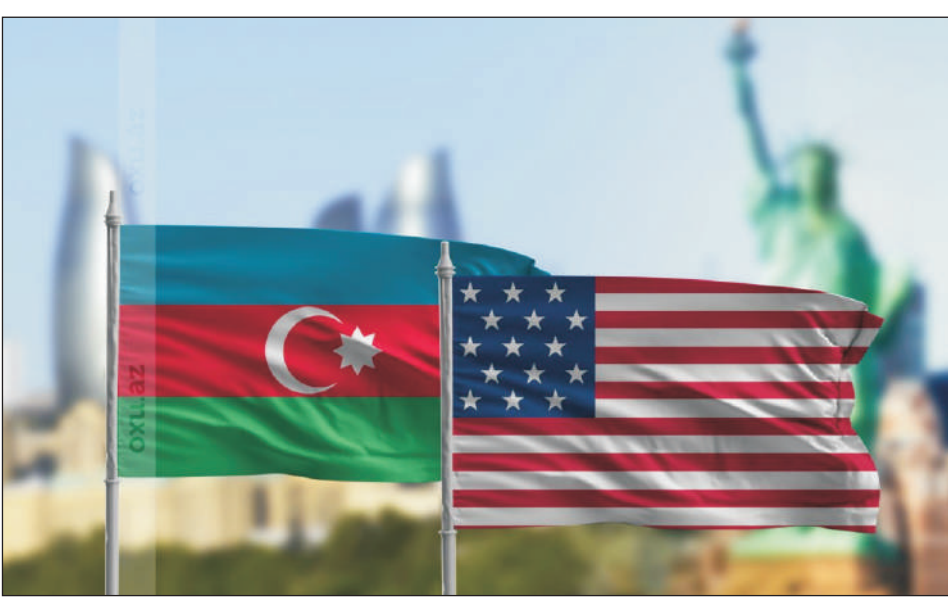
ABŞ-dan Azərbaycana qarşı növbəti demarş - yenə din pərdəsi altında

Bakıdan cavab: “Dini etiqadına, milli kimliyinə görə insanlara qarşı diskriminasiya həyata keçirmiş ölkələr sırasında Ermənistan ilk yerlərdədir, amma...”

Yanvarın 30-31-də ABŞ-da Beynəlxalq Dini Etiqad Azadlığı Sammiti (İRF-2024) keçiriləcək. Trend xəbər verir ki, tədbir ABŞ-ın Beynəlxalq Dini Etiqad Azadlıqları Komissiyası (USCIRF) tərəfindən və ABŞ Senatının həmsədrliyi ilə keçirilir.

İRF-2024 sammitində çıxış edən spikerlər arasında Xankəndidən olan “qaçqın jurnalist” kimi təsvir edilən Siranuş Sarkisyan da daxil olmaqla, 5 erməni var. Və bu tədbirdə həmin ermənilərin çıxışı gözlənilir. Ermənilər timsah göz yaşlarını töküb Qarabağda hansısa “xaçların”, olmayan mədəni irslərinin “dağıdılmasından” danışacaqlar.

Bu da onu deməyə əsas verir ki, İRF sammiti getdikcə islamofob və xristian fanatizmi ideyalarını təbliğ edir. Eyni fikri artıq digər müsəlman ölkələri də bölüşür. İcraçı direktor Piter Börsin “X” sosial şəbəkəsində paylaşımı isə sammitin islamofob və azərbaycanofob xarakterli olmasının bariz nümunəsidir.

Qeyd edək ki, bu zat ABŞ prezidentliyinə keçmiş erməni-pərəst namizəd, hind əsilli Vivek Ramasvaminin əlində Ermənistan bayrağı tutmuş, səlibçi paltarı geyinmiş və arxaplanda dağıdılmış məscidlərin (!!) şəklini paylaşmış. Bu da tədbirin əsl mahiyyətini ortaya qoyur: sammit dini azadlıq sammiti deyil, səlibçi sammitidir.

Sual yaranır: din azadlığı yalnız xristianlıqla bağlıdır mı? Bu yerdə Azərbaycanın ABŞ-ın “dini etiqad azadlığını məhdudlaşdırın” ölkələrlə bağlı hesabatına daxil edilməsinin səbəbi bir daha aydın olur mu?

“Din azadlığı” adına belə iyrenç sammitlərlə nəyə nail olmaq, nə demək istəyirlər?

Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin üzvü, İslam Əməkdaşlığı Təşkilatının Parlament İttifaqında Azərbaycan nümayəndə heyəti rəhbərinin müavini Ceyhun Məmmədov “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, bu cür sammitlərin, dinləmələrin, orada qəbul edilən sənədlə-

rin heç də əsas məqsədi dünyada hüquq və azadlıqların təmin olunması deyil. Bu, daha çox Amerikanın dünyanın müxtəlif bölgələrində, həmçinin Azərbaycanda maraqlarının təmin olunması üçün həyata keçirilən addımlardır: “Özünü dünyanın supergücü hesab edən bir dövlət dini etiqad azadlığı adı ilə sammit keçirir və oraya beş ermənini dəvət edir. Həmin ermənilərdən biri hamımıza məlum olan Siranuş Sarkisyanıdır. Hansı ki, Xankəndidən gələn böhtançı erməni jurnalistdir. Bu faktın özü Amerikanın nə qədər riyakar, beynəlxalq hüquqa əsaslanmayan siyasət həyata keçirdiyini açıq şəkildə göstərir. Ermənilərin necə danışacağı, hansı böhtanları bizə qarşı irəli sürəcəyi hamımıza məlumdur. Dünyada dini etiqadına, milli kimliyinə görə insanlara qarşı diskriminasiya həyata keçirmiş ölkələr sırasında Ermənistan ilk yerlərdədir. Ancaq bu gün ABŞ Beynəlxalq Dini Etiqad Azadlığı sammitinə 5 ermənini dəvət edir və onların böhtanlarına, hücumlarına şərait yaradır. Bu, cinayətkarı məsuliyyətə cəlb etmək əvəzinə onun əlinə daha güclü silah verib əvvəlki cinayətlərini təkrarlamaşına şərait yaratmaqla eyni davranışdır”.

Deputatın sözlərinə görə, Amerika 30 il Ermənistanın işğalı altında olan Azərbaycan torpaqlarındakı 67 məscidin

ermənilər tərəfindən yerlə yeksan edildiyi, təhqir edildiyi faktı ilə bağlı fikirlərini izah etmək üçün sammitə Azərbaycandan nümayəndələr dəvət etməməklə də qərəzli olduğunu nümayiş etdirir: “Ermənilər İslam dininə aid dini abidələri məhv ediblər. Ermənistan monoetnik dövlətdir. Bu dövlətin ərazisində yaşayan bütün qeyri-xristian millətlər oradan zor gücünə deportasiya edilib. ABŞ heç də uzaq tarixdə olmayan bu real faktları görməməzlikdən gəlir. Əgər azadlıq da olsa ədalətli, qərəzsiz olsaydı, ilk növbədə bu məsələlərlə bağlı müzakirələr aparılmasını təmin etməliydi. Bunun üçün də ilk növbədə o sammitə azərbaycanlılar dəvət edilməlidir.

Azərbaycan dövləti dini azadlıqlara, bütün dinlərə mənsub insanlara hörmətlə yanaşan, onların fəaliyyətinə şərait yaradan çoxdini, çoxmillətli ölkədir. Azərbaycan dünyada tolerantlıq nümunəsidir. Eyni zamanda Azərbaycan haqlı mövqedədir. Ona görə də Azərbaycan dövləti hansısa ölkədə qərəzli, adı ilə əməli uyğun gəlməyən sammitlərə, forumlara, oradan çıxan hansısa bəyanatlara əhəmiyyət verən, ondan çəkinən, qorxan dövlət deyil. Bu cür çirkin yollarla, təzyiqlərlə Azərbaycanı haqq yolundan döndərə bilməzlər”.

Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”

Ermenistan sülh müqaviləsinin imzalanması prosesi yubanacağı təqdirdə Azərbaycanı hücum etməmək haqqında qarşılıqlı pakt imzalamağa dəvət edib. Bunu Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan ordu gününə həsr olunmuş çıxışında deyib: “Biz Azərbaycana qarşılıqlı silahlara nəzarət mexanizmini tətbiq etməyi təklif etmişik. Həmçinin sülh müqaviləsinin imzalanmasının gözlənilməyindən daha uzun çəkəcəyi ortaya çıxarsa, hücum etməmək haqqında paktı imzalamaq təklif olunub”.

Paşinyan həmçinin bildirdi ki, heç nəyə baxmayaraq, sülh gündəliyinə sadıq olacaq.

Hərbi ekspert, polkovnik Rövşən Məhərrəmov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Azərbaycan heç zaman bu təkliflərlə razılaşa bilməz: “Azərbaycan Ordusu müasir silahlarla təchiz olunur və bu proses davam edir. Ermənistanın hansı silahları əldə etdiyini Azərbaycan dərhal bilir və Ermənistan ordusunun silah arsenalı Azərbaycana məlumdur. Bunun üçün xüsusi pakt imzalamağa ehtiyac yoxdur. Azərbaycan nədən hansı silahları əldə etdiyi barədə Ermənistanı məlumatlandırmalıdır? Buna ehtiyac yoxdur. Sülh sazişini imzalamaqdan bəhanələrlə yayınan bir dövlətə biz hansı məntiqə ordumuzun silahlanmasına nəzarət mexanizmi imkanı yaratmalıyıq? Bu, mümkün deyil. Ermənistandan başqa dövlətlərlə də sərhədlərimiz var. Hətta sülh müqaviləsi imzalarsa belə, Azərbaycan hər hansı dövlət ordusunun hansı silahlarla silahlandığı barədə məlumat verməyə borclu deyil.

Sülh müqaviləsi bağlanmamış, delimitasiya, demarkasiya aparılmamış belə bir sənədi imzalamaq ziyanımda olar. Ermənistan bu paktdan gələcəkdə bizə qarşı istifadə edər. İlk növbədə Azərbaycanın işğaldakı 8 kəndini Ermənistan geri qaytarmalıdır. Bu olmadan da heç bir qarşılıqlı hücum etməmək haqqında

“Bu təklif Ermənistanın sülh sazişi imzalamayacağından xəbər verir” - politoloq

Erməni baş nazirin Azərbaycanın əl-qolunu bağlamaq üçün hiyləgər təklifi rədd edildi

pakt imzalana bilməz. Hər iki təklif Nikol Paşinyanın növbəti hiyləsidir. O, sülh sazişini imzalamaq üçün vaxt uzatmaqla məşğuldur. İrəli sürdüyü təklif də buna görədir. Bununla əslində onu göstərmiş oldu ki, Ermənistan yaxın zamanlarda sülh müqaviləsi bağlamaq niyyətində deyil. Ona görə də hesab edirik ki, Azərbaycan İrəvanın bu təklifini qəbul etməyəcək. Ermənistan qəbul edilməz absurd təklifləri qəsdən irəli sürür”.

Politoloq Elxan Şahinoğlu da bildirib ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın rəsmi Bakıya ünvanladığı

iki təklif keçərli deyil: “Birinci təklifi iki ölkənin qarşılıqlı silahlara nəzarət mexanizminin yaradılmasıdır. Bu təklifini artıq neçənci dəfədir ki, səslənir. İkinci təklifi sülh müqaviləsinin imzalanmasının yubanaacağı təqdirdə iki dövlətin hücum etməmək haqqında qarşılıqlı pakt imzalamasıdır.

Azərbaycan yalnız Ermənistanla silahlanaraq ordusunu modernləşdirmir. Azərbaycan qonşularla normal münasibətlərin tərəfdarı olsa da, Rusiya və İranda istənilən an durum dəyişə və bunun bölgəyə mənfi təsirləri ola bilər. Bu səbəbdən Azərbay-

cən həm ordusunu gücləndirməli, həm də ən müasir hərbi texnikaya malik olmalıdır. Azərbaycanın silahlanmasına heç bir ölkə nəzarət edə bilməz. Rusiyanın Ermənistandakı hərbi bazasındakı silahlara kim nəzarət edəcək? Nikol Paşinyan deyəcək ki, bunların Ermənistanla aidiyyəti yoxdur, ancaq müharibə halında rakətlər havada uçuşacaq. İkinci Qarabağ müharibəsində bunun şahidi olduq. Paşinyan hücum etməmək barədə pakt irəli sürməkdənsə, ərazi bötlüklərinin tanınması şərtlə sülh sazişini imzalarsa, bu onun ölkəsi üçün daha faydalı

olur. Paşinyan bunun əvəzinə “paktla” Azərbaycanın 8 kəndini güc yolu ilə geri qaytarmayacağı barədə təminat əldə etmək istəyir. Dünya tarixində müxtəlif ölkələr arasında o qədər hücum etməmək barədə paktlar imzalanıb ki, maraqlar toqquşduğu halda zibil qutusuna atılan kağız parçalarına çevrilir”.

Siyasi şərhçi Asif Nərimanlı da hesab edir ki, Paşinyanın birinci təklifi absurdur. 44 günlük müharibədə Ermənistanın hərbi arsenalı böyük ölçüdə məhv edilib və hazırda Bakı İrəvanın silah mənbələrindən tutmuş aldığı hərbi texnikaya qədər hər şeyə böyük ölçüdə nəzarət edə bi-

maq yox, həm də hərbi müstəvidə gələcək təhlükələr vəd edir. İrəvanda düşünürlər ki, Qərbin dəstəyi azalarsa, yaxud bölgədə xüsusilə Ermənistanla hələ də manevr etməyə imkan verən mövcud şərtlər dəyişərsə, Azərbaycan problemlərin həllini hərbi müstəviyə keçirə bilər. Məsələn, Bakı delimitasiya olunmayan sərhədi daha əvvəlki illərin xəritələrinə uyğun çəkmək, SSRİ dövründə ermənilərə “əkin və otlaq” adı altında bağışlanan ərazilərin ən azı sərhədboyu hissəsinə nəzarəti bərpa etmək istəyə bilər. Paşinyanın tez-tez dilə gətirdiyi “Sülh sazişi imzalarsa, Ermənistan kadastr sənədi əldə edəcək” sözləri də bu kontekstdə təsadüfi deyil. Çünki sərhəd delimitasiya edilmədiyi, Bakı ilə rəsmi sülh sazişi imzalanmadığı müddətdə tarixi Azərbaycan torpaqları üzərində qurulan Ermənistanın legitimlik problemi qalacaq.

Paşinyan vəziyyətdən çı-

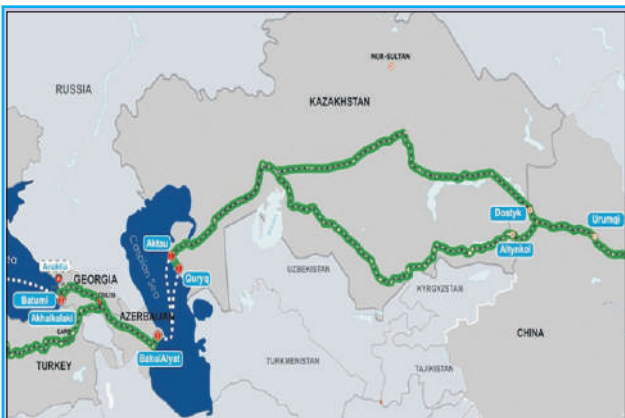
lir: “Bu situasiya fonunda Azərbaycan öz hərbi arsenalını niyə Ermənistanın üzünə açmalıdır?! Nikol Paşinyan da anlayır ki, Bakı bunu etməyəcək, lakin belə bir təkliflə guya “sülhdən yana olan Ermənistan hərbi arsenalını da açmağa hazırdır” görüntüsü yaratmaq istəyir.

İkinci təklif əslində Ermənistanın sülh sazişini imzalamağının xəbər verir. Mövcud şərtlərdə İrəvanın iki yolu var: ya Bakının şərtləri ilə sazişi imzalamalı, ya da prosesi bacardığı qədər uzatmalıdır; ikinci yol Ermənistan üçün tək “dalan ölkə” olaraq qal-

xış yolu axtarır: həm mövcud şərtlərdə sülh sazişi imzalamaq istəmir, həm də “silahlara nəzarət”, “hücum etməmək haqda pakt” kimi gedişlərlə Azərbaycanın əl-qolunu bağlamağı planlaşdırır.

Hərçənd rəsmi Bakı dəfələrlə gündəmə gələn “Ermənistanla hücum edəcək” iddialarını təkzib edib, mövcud şərtlərdə bu ssenari o qədər də səfəli görünür. Buna rəğmən, Paşinyanın irəli sürdüyü təkliflər “Azərbaycan hücum edəcək” iddialarını bəsləmək məqsədi də daşıyır”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Orta dəhliz iştirakçıları ilə Aİ arasında saziş imzalanması təklif olunur

Qazaxıstan Orta dəhliz iştirakçıları ilə Avropa İttifaqı arasında saziş imzalamağı təklif edib.

“APA-Economics”in “TASS”a istinadən verdiyi məlumata görə, bunu Qazaxıstanın nəqliyyat naziri Marat Karabayev Brüsseldə keçirilən Aİ-Mərkəzi Asiya nəqliyyat investisiya forumunda deyib.

Onun sözlərinə görə, respublika hakimiyyəti Xəzər dənizinin sahilindəki Aktau və Kunk limanlarını sonradan özəlləşdirmə imkanı ilə Avropa şirkətlərinin idarəçiliyinə təqdim etməyə hazırdır.

“Biz Orta dəhliz (Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu - red.) iştirakçıları ilə Avropa İttifaqı arasında bu marşrutun inkişafı ilə bağlı saziş imzalamağı təklif edirik”, - deyə nazir vurğulayıb.

Borrel Mərkəzi Asiya ölkələrinə “qarmaq atır”

“Cəmi dörd il əvvəl Mərkəzi Asiya ölkələri “bir az ucqarda idi”, indi isə hadisələrin mərkəzindədir”.

Musavat.com xarici mediaya istinadla xəbər verir ki, bu fikri Avropa diplomatiyasının rəhbəri Josep Borrel bildirib.

Borrel bu barədə Aİ ilə Mərkəzi Asiya ölkələri arasında nəqliyyat əlaqələrinə dair investisiya forumunda çıxışı zamanı bildirib. Brüsseldə keçirilən görüşdə Qazaxıstan, Qırğızıstan, Tacikistan, Türkmənistan və Özbəkistanın nümayəndələri iştirak edirlər.

Avropa diplomatiyasının rəhbəri izah edib ki, müasir “mürəkkəb geosiyasi mühitdə” Mərkəzi Asiya regionunun ölkələri Avropa İttifaqının ən mühüm tərəfdaşına çevrilir.

Borrel deyib: “Bundan əvvəl də demişdim ki, mən dörd il əvvəl Brüsseldə işləməyə başlayanda Mərkəzi

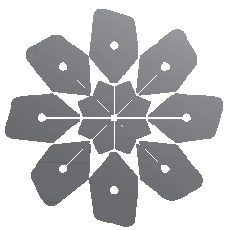
Asiya bir az ucqarda idi və indi siz hadisələrin mərkəzindəsiniz”. O qeyd edib ki, bu əməkdaşlıq anti-Rusiya sanksiyalarının effektivliyinin artırılması baxımından əhəmiyyətlidir. İqtisadi əlaqələrin

möhkəmləndirilməsi və ümumi dəyərlərin qorunması isə mövcud siyasi məqsədlərə cavab verməlidir.

Qeyd edək ki, ABŞ və Avropa son vaxtlar Mərkəzi Asiya respublikalarına nüfuz et-

məklə Rusiyanın ətrafını sarmaq siyasəti yeridir. Başqa sözlə, Qərb Qafqaz ölkələrini “demokratikləşirib” yarıdan sonra indi də gözünü Mərkəzi Asiyaya dikib.

□ **Musavat.com**

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük "Vətən Müharibəsi"ndə qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması

Ermənistan insanlıq əleyhinə cinayətləri - mina terrorunu 30 ildən çox davam etdirib. 2021-ci ildə Ermənistanda istehsal edilmiş tank və piyada əleyhinə minaların Sarıbəbə, Qırxqız yüksəkliyində aşkarlanması sübut etdi ki, işğalçı ölkə postmüharibə dövründə də ərazilərimizi minalayıb.

Bu prosesdə Qarabağ separatçılarının liderləri və oradakı qanunsuz silahlı birləşmələrdən istifadə olunub. Lakin İrəvan bu məsələdə ri-yakarlıq edir, Mirzoyan mina xəritələrini guya separatçıların liderlərindən alaraq Bakıya verdiklərini açıqlayır. Sözsüz ki, bu da istehza doğuran açıqlamadır. Ona görə də Ermənistan XİN rəsmi Bakının bu məsələyə ironiya ilə reaksiya verdiyini açıqladı. Axı kim inanar ki, minaların basdırılması yalnız Qarabağdakı terrorçuların işidir?! Elədirsə, Ermənistanda 2021-də istehsal olunan minaları Qarabağa kim göndərib? Bu da Ermənistanın terrorçu dövlət olduğunu gözlər önünə sərir, sadəcə, sülh və insanlıq əleyhinə törədilən bu cinayətləri avropalı siyasətçilər görmək istəmir.

Çünki onların gözünü pul tutub, həqiqəti görmək marağı yoxdur. Onlar üçün "həqiqət" Azərbaycan Ordusunun Qarabağa "hücum" etməsidir. Yəni insan hüquqları müdafiəçisi olan Qərb siyasətçilərinin, avropalı deputatların bəsirət gözü bağlanıb. Ona görə AŞ PA, Avropa Parla-

mentinin qərarlarını gerek təəcüblə qarşılamayaq. Ermənilərin törətdiyi mina terrorunu görməyənlərin "etnik təmizləmə"ni görməsi Qərb təşkilatlarının mahiyyətini ortaya qoyur. Hazırda Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Xidməti daha 8 xəritə verəcəyini vəd edib. Lakin bundan əvvəl verilmiş xəritələrin 25 faizi dəqiq çıxıb. Bu günə qədər 342 vətəndaşımız mina terrorunun qurbanı olub. Bu da Ermənistan dövlətinin insanlıq əleyhinə fəaliyyətini ifadə edir.

Eyni zamanda mina terroru sülh prosesinə mane olur. Cənubi Qafqaz regionunun əsas gündəmi Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh sazişinin imzalanması ilə bağlıdır. İkinci Qarabağ müharibəsi və 2023-cü il sentyabrın 19-20-də antiterror tədbirlərindən sonra sülh sazişi ilə bağlı yeni imkanlar yaranıb. Bunu həm İrəvan, həm də vətəndaşlar arasında olan tərəflər etiraf edirlər. Amma hələ də sülh gündəminə mane olan məqamlar var. Bunlardan başlıcası da minalı ərazilərin xəritəsi ilə bağlıdır. Məhz Ermənistanın çirkin oyunlarının nəticəsidir ki, 44 günlük

Qarabağ

ÜSAVAT
N 17 (8390) 30 yanvar 2024

Ermənistanın insanlıq əleyhinə 342 cinayəti - AŞ PA bu terroru görmür...

Postmüharibə dövründə mina qurbanlarının sayı işğalçı dövlətin sülhə qarşı olduğunu gözlər önünə sərir, amma avropalı siyasətçilər Qarabağa "hücum"dan danışır - sərt təpki

Vətən müharibəsi nəticəsində torpaqlarımız işğaldan azad olunsada, böyük ərazi- ləri əhatə edən sahələrə minaların basdırılması keçmiş məcburi köçkünlərin təhlükəsi və 2023-cü il sentyabrın 19-20-də antiterror tədbirlərindən sonra sülh sazişi ilə bağlı yeni imkanlar yaranıb. Bunu həm İrəvan, həm də vətəndaşlar arasında olan tərəflər etiraf edirlər. Amma hələ də sülh gündəminə mane olan məqamlar var. Bunlardan başlıcası da minalı ərazilərin xəritəsi ilə bağlıdır. Məhz Ermənistanın çirkin oyunlarının nəticəsidir ki, 44 günlük

ki, hər kəs mina xəritələri ilə bağlı dəqiq məlumat almaq üçün Ermənistana təzyiq etməlidir. XİN çağırışında xüsusilə proseslərə müdaxilə etmək istəyən aktorları, o cümlədən Fransanı nəzərdə tutub. Paris başqa vaxt İrəvana "vəkillik" edir. Amma Fransa bunu bilib-bilə Ermənistanla heç bir təzyiq göstərmir. Eləcə də AŞ PA, AP və digər təsisatlar...

Hüquq müdafiəçisi Xəzər Teyyublu Azərbaycanın Ermənistanla diplomatik təzyiqləri gücləndirməsinə vacib sayır. "Yeni Müsavat"a danışan insan haqları

müdafiəçisi hesab edir ki, bu məsələdə səfirliklər, Avropadakı diaspor təşkilatları, xaricdə yaşayan azərbaycanlı fəallar özünə güc verməlidir: "Biz işimizi artırmalıyıq. Diaspor təşkilatlarımız kampaniya aparmalı, aksiyalar keçirməli, özümüz deyib özümüz eşitməli deyilik, avropalılarla söhbətdə erməni terrorundan, insanlıq əleyhinə törətdikləri vəhşiliklərdən danışmalıyıq. Məsələ təkcə tədbirlər keçirmək deyil, fərd-fərd, hər kəs bir alman, bir holland, bir fransızla tet-ha-tet söhbət edəndə məlumatlandırılmalıdır, deməlidir

ki, sizin xristian bilib müdafiə etdiyiniz bu dövlət mina terroru ilə məşğuldur. Ona görə, mənə, görülən iş azdır, kənardan zəif təsir bağışlayır. Biz hamılıqla çalışmalıyıq, beynəlxalq təşkilatlara məktublar yazmalı, mina xəritələrini gündəmdə saxlamalıyıq. Təbii ki, hüquq müdafiəçiləri də bu məsələdə aktiv olmalıdır".

X.Teyyublu hesab edir ki, beynəlxalq hüquq bizim tərəfdədir, beynəlxalq ictimaiyyət isə az məlumatlıdır: "Dünyada güc qalib gəlir, beynəlxalq hüququ ayaqlar altına atan elə həmin böyük dövlətlərdir. Biz münaqişə zonalarına baxanda görə bilərik ki, artıq ədalət, beynəlxalq hüquq öz işinin dalınca gedib. Amma biz həqiqətləri deməkdən yorulmalı deyilik, dünya Ermənistanın sülh əleyhinə əməllərindən agah olmalıdır. Biz 342 vətəndaşımıza görə Ermənistanı beynəlxalq məhkəmələrə verməliyik. Bu insanlar öz doğma torpaqlarında mina terrorunun qurbanı olublar. Mənim evimi dağıt, 30 il viran qoy, sonra mən yuvamı azad edim, üstəlik, minadan da zərər çəkim. Odur ki, Ermənistanla təzyiqlər artmalıdır, səhih xəritələr alınmalıdır".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Emil SALAMOĞLU

Ermənistanın sevincini çox gözləmək lazım gəlmədi - İrəvanda bəzi siyasətçilər Avropa Şurası ilə Azərbaycan arasında yaranmış pik gərginliyi Nikol Paşinyan hakimiyyətinin uğurları sırasına yazdılar. Bir daha deyirik ki, əslində bu, gözlənilən idi, bizim uğursuzluqlarımızı erməni tərəfinin öz uğuru hesab etməsi adi bir haldır, xüsusən də nəzərə alanda ki, İkinci Qarabağ savaşındakı və son antiterror əməliyyatlarındakı biabırçı məğlubiyyətdən sonra İrəvana "uğur" çox lazımdır.

Hüseynbala SƏLİMOV

lik deyil və onun yalnız öz di- varları arasında nəyə təsiri ola bilər.

Amma etiraf edək ki, biz burada bizim bəzi təhlilçilərin qiymətləndirmələrini tam bölüşmürük. Birincisi, Avropa Şurası ilə problemlərin perspektivdə təsirləri ola bilər. İkincisi, Şura heç də onların iddia etdiyi kimi, tamamilə önəmli təşkilat da deyil - yox, bu, MDB və yaxud da Avrasiya Birliyi deyildir. Avropanın iqtisadi təşkilatı Avropa İttifaqı, təhlükəsizlik strukturu NATO, əsas siyasi qurumu isə Avropa Şurasıdır. Bu təşkilat Avropa İttifaqı və NATO ilə ciddi əlaqələr qurmaq üçün bir vəsiqədir, bir növ, kart-blansdır, çətin, bu təşkilat üzv olmayan və onun prinsiplərini qəbul etməyən bir ölkə ilə Avropa İttifaqı və yaxud NATO ciddi əlaqələr qursun.

Amma bu dəfə də, deyə- sən, yaman tələsiblər, çünki Avropa Şurası ilə Azərbaycan arasındakı problemin yekunda nə ilə bitəcəyi, ən əsası da bunun Azərbaycana hər hansı təsirinə olub-olmayacağını hələ heç kim təxmin edə bilmir. İndi yalnız onu demək olar ki, Avropa Şurası hər hansı kəsə sanksiyaya ma-

Biz diplomatik müharibədə də qalib gəlməli deyilikmi?..

Əlbəttə ki, burada etiraz edilib deyilə bilər ki, Azərbaycanın bu qurumlarla bağlı ciddi planları yoxdur və bu niyyət rəsmi şəkildə də bəyan edilibdir, özü də növbəti dəfə lap bu yaxınlarda. Amma burada bir neçə məqam var.

Birincisi, biz Avropa Şurasını tam tərkdən sonra ermənilərin əl-qolu bir az da açılacaq, şura da bizə qarşı kampaniyanı dayandırmayacaq, bizim düşmənlərimiz sırasına daha birisi əlavə olunacaq. İkincisi, Avropa Şurasının sanksiyaları gələcək iqtisadi risklər sırasına da daxil ola bilər və bu, özünü Azərbaycanla iqtisadi əlaqələr qurarkən, bura investisiya yatırılarkən göstərə bilər. Həm də biz Avropa ilə əlaqələrimizi təkcə qaz satışı ilə məhdudlaşdırma bilmərik - nə olsun, səhv etməyək, Qəterə Avropaya qaz satır, amma kim- sə onu ciddi ölkə kimi qəbul edirmir?

Həm də dünyada bir mədəniyyət savaşı gedir. Biz də dünyanın aparıcı mədəni sektorlarının birində öz yerimizi tutmalıyıq. Azərbaycanın Avropa ilə bağlı niyyətlərinin böyük tarixi var. Bizim ziyalılar daim buna çalışıblar, Avropanı təbliğ edib, ona qovuşmağa çağırıblar. Burada böyük Mirzə Fətəlini qeyd

etmək yetərli deyilmi? Həm də tarixi təcrübə elə gətiribdir ki, coğrafi cəhətdən şərqli olsaq da, daha çox Avropa xalqıyıq. Əlbəttə, daim qeyd edirik ki, indi dünya reallıqları elədir ki, ən azı iqtisadi və texnoloji inkişaf təkcə Qərbdə cəmləşməyib, Şərq də çox böyük irəliləyişlər edib. Həm də baxın, görür, İsrail və yaxud da Rusiya öz məqsədləri yolunda nə qədər maneə ilə rastlaşıb! Rusiya bir tərəfə, İsrail Qüdsü paytaxt elan edəndə onu vur-tut iki-üç ölkə müdafiə etdi. Hazırkı İsrail-HƏMAS müharibəsi ilə əlaqəli də belədir - Təl-Əvivdən çox böyük nara-

zılıq var, amma İsrail inamla məqsədlərinə doğru gedir.

Avropa Şurasına üzv olanda bizə də belə bir maddə sırmışdılar ki, bəs keçmiş Dağlıq Qarabağ problemini sülh yolu ilə həll edəcəksiniz. Ona görə də gözlənilirdi ki, İkinci Qarabağ savaşından, xüsusən də antiterror əməliyyatlarından sonra Avropa Şurasının, necə deyirlər, maskası yırtılacaq və təşkilat bizə qarşı çıxacaq. Amma yekunda bir söz deyək: biz diplomatik müharibədə də qalib gəlməliyik, həm də diplomatiyanın bir missiyası var - hərbi yolla əldə olunmuş nəticələri də qəbul etməkdir...

Qazın izi ilə

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Yanvar ayında dəm qazından ölən zəhmətkeşlərimizin sayında artım var. Təkcə son həftədə 6 nəfər ölüb. Bunlar adətən ailə üzvləridir: Göygöldə ana və qızı, Lənkəranda ər, arvad, Bakıda isə iki qardaş həlak olub. Bir ailədən iki nəfər öləndə faciə daha çəkilmez olur. Üstəlik, ölənlər cavan adamlardır. Bakıda boğulan qardaşlardan biri isə universitetə 700-ə yaxın balla qəbul edilmişdi.

Vəziyyətin kritikliyi həttə Baş Prokurorluğun da diqqətini çəkib. Sitat: "Hava şəraitinin qeyri-sabit olmasıyla bağlı istehlakçılar tərəfindən qazdan istifadə qaydalarına əməl olunmaması, şəbəkəyə qoşulmuş avadanlıqların istismarına düzgün nəzarət olunmaması nəticəsində 2024-cü ilin yanvar ayı ərzində dəm qazından zəhərlənmə və ölüm hallarında artım müşahidə edilib" (Baş Prokurorluğun Mətbuat Xidməti).

Qanun keşikçilərimiz faktı təsbit etməklə kifayətlənməyiblər: "Hadisələrin baş vermə səbəbləri hərtərəfli, tam və obyektiv araşdırılmaqla, müvafiq tədbirlərin görülməsi təmin ediləcək". Əhsən. Tədbir görülməyəcək, gedək qazı açaq...

Ancaq mən hirsimdən qara zarafat elədim, əslində burada gülməli heç zad yoxdur. O cümlədən prokurorluq hadisələrin baş vermə səbəblərini araşdırma bilməz. Onun buna nə cəsarəti, nə mandatı var. Çünki dəm qazı nəticədirsə, bu ölümlərin başlıca səbəbi kasıbçılıqdır. Biz yoxsulluğumuzdan ölüürük.

Adi bir misal. Vaxtilə ucuz qaz limiti 2200 kuba qədər idi. Sonra hökumətin ağılına gəldi ki, azərbaycanlılara bu çoxdur, limiti 1200-ə saldılar. Nəticədə orta statistik ailə o limitin təpəsinə elə yanvar-fevral aylarında yekə bir daş salır, ilin qalan aylarında ayağı göydə qalır - bəzən qaz üçün ayda 100 manatdan çox ödəməli olursan. Minimal maaşın, pensiyanın 300 manat ətrafında cövlan elədiyini nəzərə alsaq, hazırda dünyada öz gəlirinin üçdə birini qaza verən neçə camaat tanıyırsınız və onlardan hansı neft-qaz ölkəsidir?

Bu kimi şeylərə görə camaat otağı normal havalandırmağa prestij, harınlıq kimi baxır. "Pəncərəni bağla, isti uçaşın" - necə dəyərlər. İnsan yaşayan otaq sutkada bir neçə dəfə ventilyasiya olunmalıdır, qazı əsə-əsə işlədən toplum bunu necə edə bilər?

Maraqlıdır ki, bizdə qaz pulunu da elə əsasən o kasıblar ödəyir, varlı məmurların, oliqarxların çoxu heç kommunal ödənişləri düzgün ödəmir. Kəndxudanı (kommunalın müdirini) görüb, kəndi (sistemi) çalıb-çapırlar. Villasının qaz sərfi ayda 500-1000 manatı keçir, lakin sayğaca baxana 100 manat verir, ya saxta xətt çəkirlər, ya da qəbzı sıfırlayırlar. Bizdə, məşallah, hər növ saxtakarlıq vardır. Lakin indi mövzumuz bu deyil.

"Qadını tapın" deyər bir fransız məsəli var, dolaşıq, sirli əhvalatların səbəbi barədə söylənər. Bunun başqa variantı da "pulun izi ilə" adlanır, iqtisadi-sosial məsələlərə aiddir. Yəni pulun dalyca gedib problemi çözü bilirsən. Kiri pulların izi ilə həm oğruları, həm də yoxsulların ölüm səbəbini tapmaq mümkündür.

30 manata görə insanlar bir-birini öldürür. Gəncədə olmuşdu bu əhvalat. Yaxud Füzulidə birinin evinə qonaq gəlib, qaz kəsib, kabab çəkib (bu artıq quş qazın ölümə səbəb olması əhvalatıdır). Arvadı da qazın ətindən yeyib. "Kişi" sonra əsəbləşib ki, sən niyə süfrəyə oturdun, ət hamıya çatmadı, qonaqların yanında biabır olduq. Arvadı bıçaqla doğrayıb öldürüb. Tam miskinlik mənzərəsi... Amma bunlar rəsmi cinayət işlərindəndir, fantaziya deyil.

Manat yazdım, yadıma düşdü. Bizdə bir dükən şəbəkəsi var, guya heyvanlara yardım edir, pişiklər üçün dükanın qabağında soyuq qış günləri yem, qutu-zad qoymuşlar. Pah. Tanımasan şadlıqdan ağlamaq olar həttə. Amma biz bilirik ki, bu dükanlar şəbəkəsi ayda 300-350 manat soyğunçu, kölə əmək haqqı ilə millətin cavan-cavan uşaqlarına sutkada azı 12 saat satıcılıq yapdırır. Pişiklərə qutu qoyurlar, əsas budur. Satıcıları qaz kimi işlətmək olar.

Belə riyakarlıqları görəndə adam mətbəxə gedib qazı axıracan açmaq istəyir...

Ötən həftəsonu Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın yenə "sülh damarı" tutmuşdu. Bu dəfə o, Tiflisdən bəyan etdi ki, qonşu Azərbaycan və Türkiyə ilə anlaşma olmadan ölkəsi təcridəndən çıxma bilməyəcək. Az öncə o, Ermənistan konstitusiyasını mövcud reallıqlara uyğunlaşdırmanın vacibliyindən də danışmışdı.

Paşinyan Gürcüstan səfəri zamanı həmçinin ümid etdiyini bildirib ki, Azərbaycandakı 7 fevral prezident seçkisindən sonra danışıqlar daha intensiv və məhsuldar olacaq. Sanki hazırda prosesi irəli aparmağı əngəlləyən Azərbaycandakı seçkidir. Guya seçkidən əvvəl nala-mıxa vuran Ermənistan rəhbərliyi deyilmiş.

Sülh danışıqlarına gərçəkdənmi seçki manea yaradır? Bakının göndərdiyi sülh müqaviləsinin yekun variantına İrəvan daha neçə dəfə düzəliş edib geri qaytaracaq? Yeri gəlmişkən, Azərbaycan tezliklə İrəvana son variantı yollayacaq. Bu haqda yanvarın 27-də XİN başçısı Ceyhun Bayramov deyib. Maraqlısı həm də odur ki, Nikolun komandasında heç də hamının ağzından eyni avaz gəlmir. Müşahidələr göstərir ki, sülhlə bağlı daha konstruktiv mövqe Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan və parlamentin spikeri Alen Simonyan tərəfindən sərgilənir. XİN başçısı Ararat Mirzoyan və xüsusi tapşırıqlar üzrə səfir Edmon Marukyan isə əksinə, bir qayda olaraq, destruktiv yanaşma nümayiş etdirirlər. Bəs Nikol Paşinyan bütün bunlardan bixəbərdirmi? Yoxsa özü qəsdən buna rəvac verir ki, xaricdə sülhpərvər imicli komanda kimi görünməklə yanaşı, daxildə radikal-revanşist qüvvələri sakitləşdirsin? Yekun etibarilə isə öz hakimiyyətinin ömrünü uzatsın. Nikolun əsas hədəfi nədir - Bakı və Ankara ilə sülh anlaşmaları, yoxsa hakimiyyətini qorumaq?

Yeri gəlmişkən, İrəvan sülh müqaviləsinin imzalanması gecikəcəyi halda Bakıya "hücum etməmək" haqqında pakt bağlamağı təklif edib. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan deyib. "Azərbaycana silahlara qarşılıqlı nəzarət mexanizmini, habelə sülh müqaviləsinin bağlanmasının gecikdirilməsi ortaya çıxarsa, hücum etməmək haqqında pakt im-

Paşinyan bir, komandası başqa söz deyir - Bakıya qarşı ikili oyun

Ermənistanda sülh danışıqları ilə bağlı Təhlükəsizlik Şurasının katibi və spikeri konstruktiv mövqe, XİN başçısı isə destruktiv yanaşma nümayiş etdirir; Nikolun hədəfi nədir - sülh, ya hakimiyyətini qorumaq?

zalamağı təklif etdik", - o bildirib. Qeyd edək ki, sülh müqaviləsi üzrə danışıqlar bir-başla görüşlər yolu ilə aparılır. Yanvarın əvvəlində Azərbaycana Ermənistanla sülh müqaviləsi bağlamaq üçün növbəti təkliflər paketi göndərilib. Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovun dediyi kimi, yaxın həftələrdə Azərbaycan bu təkliflər paketi ilə bağlı Ermənistanla cavab verəcək.

Siyasi analitik Elxan Şahinoğluna görə, Azərbaycan yalnız Ermənistanla görüşə bilməz. Rusiyanın Ermənistanla normal münasibətlərin tərəfdarı olsa da, Rusiya və İranda istənilən an durum dəyişə və bunun bölgəyə mənfi təsirləri ola bilər. "Bu səbəbdən Azərbaycan həm ordusunu gücləndirməli, həm də ən müasir hərbi texnikaya malik olmalıdır. Azərbaycanın silahlanması heç bir ölkə nəzarət edə bilməz. Rusiyanın Ermənistanla hərbi bazasındakı silahlara kim nəzarət edə bilər? Nikol Paşinyan deyəcək ki, bunların Ermənistanla aidiyyəti yoxdur, ancaq müharibə halında raketlər havada uçuşacaq. İkinci Qarabağ müharibəsində bunun şahidi olduq. Paşinyan hücum etməmək barə-

də pakt irəli sürməkdənsə, "tərəfləri Moskvaya dəvət edirik" israrı ilə həm Bakıya, həm də İrəvana təzyiq artıracaq ki, bu da Cənubi Qafqaz ölkələrinin maraqlarına cavab vermir".

Ekspert hesab edir ki, Paşinyan bunun əvəzinə "paktla" Azərbaycanın 8 kəndini güc yolu ilə geri qaytarmayacağı barədə təminat əldə etmək istəyir: "Dünya tarixində müxtəlif ölkələr arasında o qədər hücum etməmək barədə paktlar imzalanıb ki, maraqlar toqquşduğu halda zibil qutusunda atılan kağız parçalarına çevrilə bilər".

Nikolun Tiflisdən verdiyi bəyanatlara gəlinə, analitikin sözlərinə görə, normalda həm Azərbaycanın, həm də Ermənistanın strateji tərəfdaşı olan Gürcüstan bölgədə sülh və üç ölkə arasında əməkdaşlığın formalaşması üçün çalışmalıdır: "Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Gürcüstanın vasitəçi rolunda çıxış etməsinə və görüş yeri kimi Tiflisin seçilməsinə müsbət yanaşır. Böyük ehtimalla Paşinyanla Qaribaşvili arasında bağlı qapılar arxasında Tiflisin vasitəçi rolunun artırılması ilə bağlı danışıqlar aparılıb. Gürcüstanın vasitəçiliyi Azərbaycan və Ermənistan üçün ən optimal variantdır, əks halda, Kreml

"tərəfləri Moskvaya dəvət edirik" israrı ilə həm Bakıya, həm də İrəvana təzyiq artıracaq ki, bu da Cənubi Qafqaz ölkələrinin maraqlarına cavab vermir".

Paşinyan komandasında ikitirəliyin olmasına isə şərh verən prezidentliyə namizəd Fuad Əliyevin qəzetimizə dediyinə görə, rəsmi İrəvan sülh oyununu davam etdirir: "Ermənistan hakimiyyəti anlayır ki, sülhün alternativi yoxdur. Amma bu sənədin hansı məsada imzalanması əlahiddə mövzudur. Paşinyan təzyiqlərdən çəkinir. Bu səbəbdən sülh imzalamır. Çünki hansı vasitəçi sülh sazişi bağlanmasında iştirak etsə, digər moderator olmaq istəyən güc İrəvanı sıxma-boğma edəcək. Həttə Ermənistan-da hərbi çevriliş də istisna deyil. Həmçinin Müstəqillik Aktına düzəliş etmədən sülh mümkün görünmür. Bunu da ehtiyatla dilə gətirir. Ona görə də Qriqoriyanın ağzından bir hava, Mirzoyandan bir hava eşidirik. Bundan əvvəlki xarici işlər naziri Ayvazyan da tərs idi, komandanın kursunu tam ifadə etmirdi. Məncə, erməni hiyləgərliyi burada rol oynayır. Üstəlik, onların başına ağıl qoyan amerikalı məşvəratçıləri var".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
 "Yeni Müsavat"

Ötən ilin payızından etibarən Qəzza sektorunda yenidən baş qaldıran gərginlik dalgası İran-ABŞ gərginliyini də körükləməkdədir. Xüsusilə də Tehranın İsrailə qarşı müharibədə HƏMAS-a, həmçinin husilərə, "Hizbullah" a gizli dəstəyi Qərb koalisiyasını ciddi şəkildə qıcıqlandırır.

Bir müddət əvvəl Böyük Britaniyanın xarici işlər naziri iranlı həmkarına müraciətində İranın proksi qüvvələrə dəstəkdən imtina etməsini məsləhət görmüşdü, eyni zamanda digər xəbərdarlıqlar və çağırışlar da zaman-zaman edilməkdədir. Amma İran bu prosesdə maraqlı tərəf olduğunu, İsrailə qarşı mübarizə apararaq qüvvələrə dəstəkdən imtina etmək niyyətində olmadığını nümayiş etdirməklə yanaşı, bir sıra hallarda açıq şəkildə yardımlar etməyə üstünlük verir.

İranın Kirman şəhərində, general Qasım Süleymaninin məzarı yaxınlığında törədilən dəhşətli terror aktından sonra Tehran bu itkilərin cavabsız qalmayacağı ilə hədələmişdi. Sonrakı günlərdə Qırmızı dənizdəki gəmilərin hədəfə alınmasının qarşılığında Yəməni, Suriya və digər ölkələrdəki terrorçu qruplaşmalara zərbələr endirilməsi vəziyyəti daha da kritikləşdirdi. Bu olaylardan sonra ABŞ-ın İordaniyadakı hərbi bazasının hədəfə alınması da vəziyyətin daha da pisləşməsinə rəvac verib. Məlum olduğu kimi, yanvarın 28-də İordaniyanın şimal-şərqində, Suriya sərhədi yaxınlığında ABŞ hərbi bazasına PUA ilə hücum edilib. İordaniyadakı ABŞ hərbi bazasına dron hücumu zamanı 3 Amerika hərbiçisi həlak olub, azı 34 amerikalı hərbiçisi kəllə-beyin travması və digər xəsarətlər alıb.

İordaniyada ABŞ-ın üç hərbiçisinin ölümü ilə bağlı cavabdehlik İranın dəstəklədiyi qrupların üzərindədir. Bu barədə ABŞ prezidenti Co Baydenin yazılı bəyanatında vurğulanıb. (APA) "İordaniyanın şimal-şərqində - Suriya sərhədi yaxınlığında yerləşən qüvvələrimizə pilotsuz uçuş aparatı ilə hücum nəticəsində üç ABŞ əsgəri həlak olub, çoxlu sayda hərbi yaralanıb. Bu hücumla bağlı kəşfiyyat məlumatları toplanır. Bunun İranın radikal silahlıları tərəfindən həyata keçirildiyini bilirik", - bəyanatda qeyd edilib.

Tehran isə iddiaları təkzib edir. İranın ABŞ hərbi bazasına pilotsuz uçuş aparatı (PUA) ilə hücumla heç bir əlaqəsi yoxdur. "Report" xəbər verir ki, bunu İran Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Nasir Kənanı deyib. "İranın hücumda iştirakı ilə bağlı bəyanatlar regiondakı realıqları dəyişdirmək üçün konkret siyasi məqsədlərlə verilib", - o vurğulayıb.

Vaşinqton ABŞ-ın İordaniyadakı bazasına hücumu cavab vermək üçün müxtəlif variantları, o cümlədən İrana qarşı gizli əməliyyat keçirmək imkanlarını nəzərdən keçirir. Bu barədə "Bloomberg" məlumat yayıb. Nəşrin fikrincə, Amerika bazasına hücum ABŞ hakimiyyətinin daha "qətiyyətli cavabı"na səbəb ola bilər. Mümkün tədbirlər arasında agentlik ABŞ qüvvələrinin İrana zərbə endirə biləcəyi gizli əməliyyatın adını çəkib. Nəşrin ekspertlərinin fikrincə, Vaşinqton bu kampaniyada iştirakını elan etməyəcək. Onlar etiraf ediblər ki, bu, Va-

şinqton və Tehran arasında birbaşa qarşıdurma səbəb ola bilər. (Publika.az)

ABŞ-ın iri təyyarədəşyan gəmilərini İran sərhədlərinə yaxınlaşdırması ilk günlərdən Pentaqonun genişmiqyaslı hərbi əməliyyat planına hazırlıq kimi dəyərləndirilib. Düzdür, bu savaşın hər iki ölkə, o cümlədən region üçün dəhşətli nəticələr verə biləcəyini istisna etməyən ekspertlər böyük müharibəni real saymırlar. Amma görünən budur ki, İsrailin HƏMAS planı da "daşa dirənib" və bir sıra hallarda Təl-Əviv müşkül duruma düşdüyünü anlayır, hətta iki aylıq atəşkəs təklifi ilə çıxış edib. HƏMAS-ın və digər qüvvələrin İrandan aldığı dəstəyin bu müharibənin uzanmasında, həm də nəticəsiz başa çatmasında təsirli rol malik olduğu da faktıdır. O mənada İsraili yer üzündən silməklə hədələyən İrana qarşı hansısa təsirli tədbirlərə əl atıla biləcəyi gümanları arasındadır. İranın nüvə iddialarından əl çəkməməsi də Qərbin sərt tədbirlərə əl atıla biləcəyi ehtimalını ortaya qoyur. Milyonlarla soydaşımızın yaşadığı bir ölkə ilə müharibə həm də Azərbaycan türklərinin təhlükəsizliyi üçün ciddi təhiddir ki, bu da narahatlıq doğurur. Bəs ekspertlər necə hesab edir, ABŞ-İran müharibəsi realdır mı? Müharibə baş versə, bunun Azərbaycan dövləti üçün hansı fəsadları ola bilər?

Deputat, Milli Məclisin Təhlükəsizlik, müdafiə və korrupsiyaya qarşı mübarizə komitəsinin üzvü Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, rəsmi Tehranın hansı mövqedən çıxış etməsinə baxmayaraq, ABŞ İordaniyada yerləşən hərbi bazasına PUA hücumuna görə İranın dəstəklədiyi qrupları günahlandırır: "Eyni zamanda bununla bağlı ən yüksək səviyyədə açıqlama da verilib. Lakin İran ciddi-cəhdə bunu təkzib edir və məsələnin regiondakı stabilliyi pozmaq üçün siyasi məqsədlərlə planlaşdırıldığını bildirir. Bunun kim tərəfindən edilə biləcəyi ilə bağlı isə İran dəqiq bir bəyanat vermir. Təbii olaraq sual meydana çıxır ki, ABŞ ilə İran arasında uzun illərdir davam edən gərginlik alovlanarsa, cənub qonşumuz vurularsa, bunun Azərbaycan üçün hansı təsirləri ola bilər? Öncə onu vurğulayım ki, İranda 30 milyondan çox soydaşımız yaşayır və bu gərginliyin onlara birbaşa hərtərəfli təsiri bizi narahat edir. Eyni coğrafiyanı paylaşan toplumlar eyni taleyi yaşamağa məhkumdur. Belə ki, qonşu dövlətin ərazisində gedən müharibə iqtisadi, sosial və ekoloji baxımdan digərlərinə də öz mənfi təsirlərini göstərə bilər. Digər bir məsələ, bir dövlətin ərazisində müharibə baş verdikdə, əhali ona ən yaxın olan dövlətin ərazisinə keçmək məcburiyyətində qalır. Bu baxımdan, İran immiqrantlarının kütləvi şəkildə Azərbaycana axışması həyatı müxtəlif sahələrinə olduğu kimi, mədəni sahəsində də izlərini buraxacaq".

İran-ABŞ müharibəsi

"qapı" da? - böyük təhlükə

Amerika hərbiçilərinə endirilən dron zərbəsi İrana qarşı hərbi əməliyyat planını yenidən masaya çıxara bilər; Azərbaycanın sərhədlərində böyük savaş baş versə...

Deputat: "Belə bir qarşıdurma yaranarsa, bu, dövlət təhlükəsizliyi məsələlərinə ciddi təsir edə bilər"

A.Nağıyevin sözlərinə görə, Azərbaycanın sərhədində belə bir qarşıdurma yaranarsa, bu, dövlət təhlükəsizliyi məsələlərinə ciddi təsir edə bilər: "Təbii ki, Azərbaycan bu məsələlərdə nə qədər neytrallıq saxlasa da, beynəlxalq səviyyədə bir sıra öhdəlikləri var. Azərbaycanın strateji əhəmiyyətli tərəfdaş dövlətin İrana qarşı mübarizəsinə qoşulması artıq bizə qarşı yönəlib biləcək təhdidlərə çevrilə bilər. Məhz buna görə də baş verən hadisə ciddi araşdırılmalı və hüquqi qiymət verilməlidir. Bununla yanaşı, bütün hallarda Azərbaycan mümkün olduğu qədər İranın danışıqlara gətirməsinin tərəfdarıdır..."

Politoloq Tural İsmayilov bildirdi ki, İran son dövrlər Yaxın Şərqdə Amerika mövqelərini təhdid edir: "Hazırda İranın dünya üzrə münasibətlərinin normal və ya yaxşı olduğu ölkə sayı olduqca azdır. Bu səbəbdən Tehrana qarşı olan qüvvələr İran daxilində gərginliklərin artmasında maraqlıdır. Həmin qüvvələrin İran daxilində bir sıra hadisələr törədərək, gərginlik yarada biləcəyi də istisna deyil". **Politoloq son dövrlər Yaxın Şərqdə vəziyyətin məcradan çıxdığını vurğuladı:** "İsra-

ilin Livanda əməliyyat keçirməsi, beynəlxalq terror çağırışları, xüsusilə "Hizbullah"ın İsraili yox etməklə bağlı mesajları vəziyyətin kəfayət qədər gərginləşdiyini göstərir". **Ekspert istisna etmir ki, aqressivlik və gərginlik daha da artacaq, radikallaşma güclənəcək:** "Burada üçüncü qüvvələrin də birmənalı şəkildə maraqlarının olduğunu düşünürəm. Rəsmi Tehran bu günə qədər istər İsrailin, istərsə də Qərbin etdiyi xəbərdarlıqlara məhəl qoymur. Aydın məsələdir ki, İran Şimali Koreya kimi nüvə silahını əldə edib geosiyasi müstəvidə əlavə dividendlər qazanmaq niyyətindədir. Bu həm də Tehrana daxili siyasətdə üzvləşdiyi problemləri yoluna qoyub, ictimaiyyət nəzdində güclü dövlət imicini bərpa etmək baxımından da vacibdir. İranın edilən xəbərdarlıqlara baxmayaraq, uranı zənginləşdirmək planından geri addım atmaması Qərbin və İsrailin daha ciddi addımlar atmasını zəruri edir. Hesab edirəm, rəsmi Təl-Əviv yaxın müddət ərzində İranın strateji obyektlərinə, həmçinin uranı zənginləşdirədiyi məkanlara aviazərbələr endirəcək". **T.İsmayilov ehtimal edirlən İran-İsrail gərginliyi fonunda Azərbaycanın atacağı addımlar haqda da danışdı:**

"İran-İsrail gərginliyi fonunda Tehranın gücdən düşməsi və zəifləməsinin Güney Azərbaycan üçün müsbət tərəfləri ola bilər. İllərdir haqları tapdalanan və istibdadın təzyiqlərinə məruz qalan soydaşlarımız öz müqəddəratını təyin edə bilər". **Ekspertin fikrincə, əlbəttə ki, bizə yaxın bir coğrafiyada belə bir hadisənin baş verməsi Azərbaycana təsirsiz ötüşməyəcək:** "Ancaq ümumi baxımdan İranın zəifləməsi maraqlarımıza uyğundur. O ki qaldı rəsmi Bakının atacağı addımlara, hesab edirəm ki, bu məsələdə rəsmi Bakı heç bir ölkəyə, hətta İsrailə belə ərazisindən istifadə edib başqa bir ölkəyə zərbə vurmağı üçün icazə verməz".

Siyasi şərhçi Məhəmməd Əsədullazadə deyir ki, HƏMAS-İsrail müharibəsi demək olar ki, Yaxın Şərqə yayılıb. ABŞ Yəməndən İraq və Suriyaya kimi İranın proksi qüvvələrinə qarşı hərbi əməliyyatlara start verib. Təbii ki, İran ABŞ qüvvələrinə qarşı konkret hücum etmir. Amma proksi qüvvələrlə mübarizə aparır. Husilər, İraq və Suriyada dəstək verilən silahlılar ABŞ hərbi bazalarını hədəf alır. İordaniyada ABŞ hərbi bazasına edilən hücum Va-

şinqton üçün mesajdır. İran rəsmən hücumu inkar edir. Təbii ki, zərbəni proksi qüvvələr endirib. Faktiki olaraq ABŞ-İran danışıqları da dayanıb. Pentaqonun və Təl-Əvivin planı İranın proksi qüvvələrini zərərsizləşdirməkdir. Bu mənada ABŞ hücumları artıracaq". **M.Əsədullazadə hesab edir ki, hətta İrana birbaşa hücum mümkün ola bilər:** "Bu, artıq böyük bir müharibə deməkdir. Əgər müharibə baş versə, Azərbaycanla mənfi təsirləri ola bilər. İlk fəsadı qaçqın axınının olmasıdır. Eyni zamanda İran Xəzər dənizində hərbi aktivliyini artırır, Azərbaycanla sərhədə qoşun cəmləşdirə bilər". **Ekspert ortada Türkiyə faktorunun olduğunu xüsusi vurğuladı:** "İran məhz Türkiyə faktoruna görə Azərbaycana ciddi şəkildə təzyiqlər edə bilməz. Amma İrandan keçəcək yolun inşası dayana, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi də mümkün olmağa bilər. Görünən budur ki, indiki halda həm ABŞ, həm də İran birbaşa müharibədən çəkinir".

□ **Elsad PAŞASOY, "Yeni Müsavat"**

"Yaxın 2-3 ildə indiki idarəetmə sistemi, oyun qaydaları, vergi-gömrük yanaşması, yerli icra başçıları institutu, işlək olmayan qanunlar, ədalətli şübhə altında olan məhkəmələr qaldıqca, məmləkətin iqtisadi vəziyyəti getdikcə pisləşəcək. Ölkənin məcburi xərcləri artacaq, gəlirləri isə azalacaq, nəticədə iqtisadi artım tempi daha da düşəcək. Bu isə vətəndaşların real gəlirlərinin və alıcılıq qabiliyyətinin kəskin azalması ilə nəticələnməkdir".

Bunu **iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri** qeyd edib. Onun sözlərinə görə, əgər hökumət bütün bu problemlərin günahını Qərblə pisləşən münasibətlərin üzünə yığıb, "qaçılmaz olan çətinliklərə elə izah tapmağı düşünürsə", yanılır: "Qərbin bəzi dairələrinin, institutlarının, ölkələrinin ağlısız, qeyri-obyektiv və qərəzli olduğunu bildik, amma hər gün yaxınlaşan və dərinləşən institusional iqtisadi çətinliklərin kökündə bu məsələ dayanmır axı, Qərbi "günah keçisi" elan etməklə qarın doymaz, vəziyyət düzəlməz. Həm də bu yanaşma əvvəldən qapalı olan ölkələrdə keçərliliyi ola bilər, indiki Azərbaycanda belə "izah" inandırıcı və təxminə uyğun olmayacaqdır".

Qeyd edək ki, ötən il Azərbaycan iqtisadiyyatı çox kiçik artımla başa vurub. İl ərzində ölkədə cəmi 1,1 faizlik iqtisadi artım qeydə alınıb. Rəsmi statistikaya görə, 2023-cü ildə iqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda milli məhsul istehsalı 1,7 faiz azalıb, qeyri-neft-qaz sektorunda isə 3,7 faiz artıb.

Bundan əlavə, 2023-cü ildə

Azərbaycan iqtisadiyyatını böhran gözləyir? - ekspertlərdən fərqli rəylər

Vüqar Bayramov: "Beynəlxalq maliyyə qurumlarının, eləcə də hökumətin üst-üstə düşən proqnozlarına görə..."

Azərbaycanda əsas kapitala yönəldilən vəsaitlərin həcmində artım baş verib. Bu vəsaitlərin həcmi 20 milyard 296,6 milyon manat təşkil edib. Bu isə 2022-ci ilə müqayisədə 9,8 faiz çoxdur. İl ərzində neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyaların həcmi 10,9 faiz, qeyri-neft-qaz sektoruna yönəldilən vəsaitin həcmi isə 9,3 faiz artıb. İstifadə olunmuş vəsaitin 12 milyard 485,2 milyon manatı və ya 61,5 faizi məhsul istehsalı sahələrinə, 6840,0 milyon manatı (33,7 faiz) xidmət sahələrinə, 971,4 milyon manatı (4,8 faiz) isə yaşayış əvlərinin tikintisinə sərf olub.

Rəsmi statistikadan aydın olur ki, əsas kapitala investisiyalarda xarici investisiyaların payı azalıb. Belə ki, 2023-cü ildə əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 16 milyard 411,5 milyon manatını və ya 80,9 faizini daxili vəsaitlər təşkil edib. Ötən il daxili vəsaitlərin payı 80,6 faiz, məbləği isə 14 milyard 718,9

milyon manat olmuşdu.

Ötən il həmçinin Azərbaycanda qeyri-neft sektorunda birbaşa xarici investisiyaların həcmində kəskin azalma qeydə alınıb. Mərkəzi Bankın məlumatına görə, 2023-cü ilin 3 rübündə qeyri-neft-qaz sektoruna cəlb olunmuş birbaşa xarici investisiyaların ümumi məbləği 910,9 milyon dollar təşkil edib ki, bu da bir il əvvəlki göstəricidən 35 faiz azdır. Halbuki 2022-ci ilin 9 ayında qeyri-neft-qaz sektoruna cəlb olunmuş birbaşa investisiyaların ümumi məbləği 2,4 dəfə artmışdı.

Iqtisadçı-alim, Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramovun sözlərinə görə, yaxın illərdə Azərbaycanda iqtisadi artımın sürətlənməsi gözlənilir: "Beynəlxalq maliyyə qurumlarının, eləcə də Azərbaycan hökumətinin üst-üstə düşən proqnozlara görə, növbəti illərdə ölkədə iqtisadi artım daha da sürətlənəcək. Asiya İnkişaf Bankı, Beynəlxalq Valyuta Fondu, Dünya Bankının 2024-2025-ci illərdə Azərbaycanda gözlənilən iqtisadi artımla bağlı proqnozları hökumətin mövqeyi ilə çox yaxındır. Məsələn, Asiya İnkişaf Bankı 2024-cü ildə Azərbaycanda 2,6 faizlik iqtisadi artım gözləyir ki, bu da hökumətin proqnozuna çox yaxındır".

V.Bayramovun dediyinə görə, 2023-cü ilin yekunları göstərir ki, əsas makroiqtisadi göstəricilərdə artımlar məhz qeyri-neft sektoru hesabına baş verib: "Ümumi Daxili Məhsulda qeydə alınan 1,1 faiz artım da məhz enerjiden kənar sektorlar hesabına reallaşıb. Belə ki, iqtisadiyyatın

neft-qaz sektorunda əlavə dəyər 1,7 faiz azalıb, qeyri-neft-qaz sektorunda isə 3,7 faiz artıb. Oxsar mənzərə sənayedədir. 2023-cü ildə neft-qaz sektorunda məhsul istehsalı 2,0 faiz azalıb, qeyri-neft-qaz sektorunda isə 8,0 faiz artıb.

Neft-qaz sektorundakı azalma həm hasilatın azalması, həm də 2023-cü ildə "qara qızılın" qiymətlərinin 2022-ci ilə nisbətən aşağı olması ilə bağlıdır. Qeyd edək ki, Brent markalı neftin 1 barelinin 2022-ci ildə orta qiyməti 100,93 dollar olmuşdu. İlk hesablamalara görə, bu rəqəm ötən il 82,56 dollar olub".

Millət vəkili bildirir ki, növbəti illərdə neftin dünya bazarı qiyməti yenə də əsas indikatorlardan biri olacaqdır: "Çünki neft Azərbaycanın gəlirlərində mühüm payını hələ də saxlayır. 2023-cü ilin makroiqtisadi yekunları bir daha qeyri-neft sektorunun inkişafı ilə bağlı islahatların daha da dərinləşdirilməsinin əhəmiyyətini göstərir. Bu ilin Azərbaycan üçün yeni dövrün başlanması kimi yadda qalacağı gözlənilir. Bu dövr iqtisadiyyatın daha da ağardılması, neftdən kənar sektorların daha yaxından dəstəklənməsi və bütövlükdə struktur islahatlarının genişlənməsi ilə yadda qalacaq. Bu, neftdən asılılığın minimumlaşdırılması baxımından zəruri islahatlardır".

Iqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənova görə, Azərbaycanda hazırda qeydə alınan iqtisadi artım tempini yətləri hesab etmək mümkün deyil: "Çünki Azərbaycan inkişaf etməkdə olan ölkədir. Yuxarı-orta gəlirli ölkələr arasında aşağı göstəriciyə malikdir. Həm orta gəlir tələsindən çıxmaq, həm də müəyyən inkişaf səviyyəsinə nail olmaq üçün böyümə sürəti artmalıdır. Mövcud göstərici çox aşağıdır. Hətta Çin kimi bir iqtisadiyyatda 6 faizdən aşağı böyümə mənfi göstərici hesab olunur. Azərbaycanda əhalinin artım tempini də nəzərə alsaq, adambaşına düşən gəlirin artım səviyyəsini neqativə də dəyişə bilər. İnflyasiya səviyyəsini də nəzərə alsaq, bəzi illərdə bu, hətta əhalinin yoxsullaşmasına qədər aparıb çıxara bilər. Çünki hazırda hər iki istiqamətdə risklər vardır: həm inflyasiyanın yüksək olması istiqamətində, həm də iqtisadiyyatın zəif böyüməsindən yaranan milli gəlirin azalması istiqamətində".

Ekspert bildirir ki, proseslərin belə inkişafının qarşısını almaq üçün bir sıra istiqamətlərdə ciddi addımlar atılmalıdır: "Xüsusilə özəl sektorun yeni iş yeri yaratmaq imkanlarının genişləndirilməsi təmin edilməlidir. Buna xüsusilə də regionlarda çox böyük ehtiyac var. Üstəlik, yalnız Bakı və ətrafı ilə ümumi inkişaf imkanları potensialı tükənib, bu istiqamətdə sona qədər gedilib. Bundan sonra genişlənmə regionlar hesabına həyata keçirilməlidir ki, real nəticələr əldə etmək mümkün olsun".

Qeyd edək ki, BMT-nin global iqtisadiyyatla bağlı hesabatından aydın olur ki, qurum ekspertləri 2024-cü il üzrə Azərbaycanda ümumdaxili məhsulun artımını (ÜDM) 2,6 faiz, 2025-ci ildə isə 2,8 faiz səviyyəsində proqnozlaşdırıblar.

Beynəlxalq Valyuta Fondu

dunun IV Maddə üzrə Azərbaycan iqtisadiyyatının icmalının yekunlarına dair bəyanatında isə qeyd olunur ki, 2024-2028-ci illərdə Azərbaycan illik iqtisadi artım 2,3 faiz səviyyəsində gözlənilir. BVF-nin proqnozlarına görə, Azərbaycanın qeyri-neft ÜDM artımı 2023-cü ildə 4,2 faiz, 2024-cü ildə 3,6 faiz, 2025-2028-ci illərdə ildə orta hesabla 3,5 faiz təşkil edəcək. Neft sektorunda azalma 2023-cü ildə 1,5 faiz, 2024-2028-ci illərdə isə ildə orta hesabla 0,5 faiz olacaq.

Standard & Poors Beynəlxalq Reyting Agentliyi 2024-2026-ci illərdə Azərbaycanın real ÜDM artımının 1,4 faiz səviyyəsində olacağını proqnozlaşdırıb. Agentlik ekspertləri bildirirlər ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı böyük ölçüdə karbohidrogen sektorundan asılıdır: "Neft və qaz ixracının 90 faizini və ÜDM-in təxminən 50 faizini təşkil edir. Hazırda ölkə əlverişli neft qiymətlərindən faydalanır, bu da öz növbəsində Azərbaycanın maliyyə vəziyyətini və tədviyə balansını dəstəkləyir".

Azərbaycan İqtisadiyyat Nazirliyi dünya bazarında neftin orta qiymətinin 60 dollar təşkil etməsi şəraitində Azərbaycanda ÜDM artımını 2024-cü ildə 2,4 faiz, 2025-ci ildə 2,9 faiz, 2026-cı ildə 2,7 faiz, 2027-ci ildə isə 3,6 faiz səviyyəsində proqnozlaşdırır. Proqnozlara əsasən ortamüddətli dövrdə ölkədə qeyri-neft/qaz ÜDM-nin həcmi 2024-cü ilin sonuna 84,2 milyard manat, 2027-ci ildə isə 106,8 milyard manata qədər artacağı və real artım tempinin 4,6-5,0 faiz intervalında olacağı gözlənilir. 2023-cü ildə neft-qaz sektoru üzrə ÜDM-in real ifadədə 0,3 faiz azalacağı, 2027-ci ildə ÜDM-nin tərkibində qeyri-neft/qaz sektorunun payının 78,7 faizə, neft-qaz sektorunun payının isə 21,3 faizə bərabər olacağı proqnozlaşdırılır.

Azərbaycan Mərkəzi Bankı isə bu il gözlənilən iqtisadi artımla bağlı hökumətdən daha nikbin-
dir. Bankın cari ildəki pul siyasətinə dair bəyanatında qeyd olunur ki, 2024-cü ildə Azərbaycan iqtisadiyyatının real sektorunda artım davam edəcək. Mərkəzi Bankın proqnozlara görə, 2024-cü ildə real iqtisadi artım tempinin 3-3,5 faiz, o cümlədən qeyri-neft-qaz sektoru üzrə 5-5,5 faiz civarında olacağı gözlənilir.

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"**

Milli Məclisin İntizam komissiyası yenidən müəyyənələşəcək

Milli Məclisin yaz sessiyasında İntizam komissiyası yenidən müəyyənələşəcək.

APA xəbər verir ki, bu, parlamentin yaz sessiyası üzrə ilk plenar iclasının gündəliyinə daxil edilən "Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi İntizam komissiyasının yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin qərarının layihəsi"ndə əksini tapıb.

Layihəyə əsasən, İntizam komissiyasının tərkibi aşağıdakı kimi olacaq:

1. Ağamalı Fəzail Rəhim oğlu;
2. Həsənov Nurlan Urfan oğlu;
3. Həsənova Afət Əbil qızı;
4. İbrahimqızı Mələhət İbrahim qızı;
5. İbrahimov Eldar Rza oğlu;
6. Qafarov Kəmaləddin Nəsrəddin oğlu;
7. Məhəməliyev Nəsim Məhəmməd oğlu;
8. Məmmədov Hikmət Baba oğlu;
9. Məmmədov Məşhur Şahbaz oğlu;
10. Möhbəliyev Səttar Suliddin oğlu;
11. Səfərov Nizami Abdulla oğlu.

Beləliklə, İntizam komissiyasında mərhum deputat Məhəmməd Musayev Kəmaləddin Qafarov əvəzləyəcək.

Ermənistan bu həftə ərazində Azərbaycana 8 yeni mina xəritəsini təhvil verəcəyini vəd edib. Bu haqda ölkənin Milli Təhlükəsizlik Xidməti (MTX) məlumat yayıb. MTX yaxın günlərdə işçi kanallar vasitəsilə Azərbaycan tərəfinə minalanmış sahələr haqqında məlumatların yer aldığı 8 yeni xəritənin verəcəyini açıqlayıb.

Ermənistan bu həftə mina xəritələri verəcək - qarşılığında nə umacaq...

Qeyd edək ki, vaxtilə işğal altında olan ərazilərdə yerləşdirilmiş minalar dinc əhali üçün təhlükə yaratmaqda davam edir. 2020-ci ildən bu yana mina qurbanlarının sayı 342 nəfər təşkil edir. Bu günədək İrəvanın verdiyi mina xəritələri isə təxminən 25% düz çıxıb. Bəs budəfəkilər necə olacaq? Ümumiyyətlə, xəritələr təmənnasız veriləcək, yoxsa nəyinə qarşılığında? Erməni hüquqşünas Siranuş Saakyanın iddiasına görə, xəritələrin müqabilində Azər-

Bəhruz Məhərrəmov: "Azərbaycan üçün vacib olanı mina xəritələrinin sayı yox, dəqiqliyidir"
Elçin Mirzəbəyli: "Ermənistan hakimiyyəti həlledici seçim qarşısında qalıb"

miyyətlə, Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsi üzrə birbaşa təmasların yarandığı və intensivləşdiyi bir vaxtda, xüsusən 7 dekabr bəyanatı ilə real xoş niyyət təcrübəsinin mövcudluğu şəraitində Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə hələ də mina terrorunun davam etməsi etməd quruculuğu prosesində ən böyük əngəllərdən biridir. Ermənistan dövlətinin işğalçı-təcavüzkar strategiyasına

suz da mina problemini həll edəcək. Amma bunun mina xəritələri olmadan öz gücümüz hesabına, planlı axtarışlar vasitəsilə daha ləng formada edilməsi İrəvan-Bakı münasibətləri üçün yaxşı heç nə vəd etmir. Əksinə, cari durum qalib tərəf olaraq Azərbaycanın şərtlərinin sərtləşməsi, həmçinin hüquq müstəvisində iddia tələblərinin məntiqi olaraq ağırlaşmasına səbəb ola bilər. Belə olduğu

kimi baxırsa, bu, özlüyündə bəşəriyyəti hədəfə almaq deməkdir. Bu mənada, hesab edirik ki, Ermənistan mina xəritələrini şərtsiz, əvəzsiz təhvil verməyə beynəlxalq hüquqla borcludur. Ermənistanın bu addımından, daha dəqiqi, yararlı mina xəritələrini təqdim etməsindən sonra Azərbaycan hansısa xoş niyyət nümayiş etdirəcəksə, bu artıq Bakının suveren hüququ olacaq".

Vardanyanın həbsi ilə bağlı şikayəti təmin edilmədi

Azərbaycan ərazisinə qeyri-qanuni gələrkən qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikasının dövlət naziri" vəzifəsində çalışmış və sentyabrın 27-də "Lacın" dövlət sərhədinin buraxılış məntəqəsində saxlanılan Ruben Vardanyanın həbsindən verilən apelyasiya şikayəti təmin edilməyib.

Musavat.com xəbər verir ki, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində Ruben Vardanyan barəsində cinayət işinin istintaqı davam edir.

Bildirilib ki, separatçı milyarder kimi tanınmış Ruben Vardanyan barəsində həbs-qətimkan tədbirinin müddəti Bakı Şəhəri Səbəyel Rayon Məhkəməsi tərəfindən 4 ay müddətinə uzadılıb. Həmin qərardan Ruben Vardanyanın müdafiəçisi tərəfindən apelyasiya şikayəti verilib.

Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə keçirilmiş proses nəticəsində məhkəmənin qərarı elan edilib. Qərara əsasən, apelyasiya şikayəti təmin edilməyib və R.Vardanyan barəsində həbs müddətinin uzadılması ilə bağlı birinci instansiya məhkəməsinin qərarı qüvvəsində saxlanılıb.

Hazırda digər separatçılarla birlikdə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin İstintaq Təcridxanasında saxlanılan Ruben Vardanyana Cinayət Məcəlləsinin 214-1 (terrorçuluğu maliyyələşdirmə), 279.3 (qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələrin və ya qrupların yaradılmasında və fəaliyyətində iştirak etmə) və 318.1-ci (Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədini qanunsuz olaraq keçmə) maddələri ilə ittiham irəli sürülüb.

baycanda saxlanılan müəyyən sayda erməni öz vətəninə qaytarılacaq. Lakin onun fikrincə, söhbət qanunsuz rejimin keçmiş liderlərindən yox, 2020-2023-cü illərdə hərbi əməliyyatlar zamanı ələ keçmiş silahlı ermənilərdən gedir. "Düşünürəm ki, Azərbaycan Dağlıq Qarabağ liderlərini saxlamağa davam edəcək və onların azadlığa buraxılması üçün daha yüksək qiymət tələb edəcək", - Saakyan iddia edir. Hansı qiymət?

Deputat Bəhruz Məhərrəmov dedi ki, Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin Azərbaycana 8 yeni mina xəritəsinin təhvil verəcəyini bəyan etməsi özlüyündə müsbət məqamdır: "Lakin Azərbaycan üçün vacib olan mina xəritələrinin sayı yox, dəqiqliyidir. Bildiyiniz kimi, bu günə qədər Azərbaycanın təzyiqlərindən sonra İrəvanın verməyə məcbur qaldığı xəritələrin yalnız 25%-də müəyyən uyğunluq olub. Nəticədə, Vətən müharibəsinin başa çatdığı gündən etibarən 350-yə yaxın mülki insan minə qurbanına çevrilib. Ümu-

müvafiq olaraq, planlı şəkildə yerləşdirilmiş minaların xəritəsinin hələ də Azərbaycana təqdim olunmaması, əvvəlcə belə xəritələrin mövcud olmadığını iddia etməsi, daha sonra verilən xəritələrin qeyri-dəqiqliyi İrəvanın sülh prosesinə sədaqətini və bütövlükdə bu istiqamətdə əsl niyyətlərini şübhə altına alır. Əgər Paşinyan hökuməti həqiqətən sülh prosesində maraqlıdırsa, bəyanatlarda bunu ifadə etmək çox azdır, Ermənistan planlı formada basdırılmış minaların xəritələrini təqdim etməlidir. Əks halda, vaxtaşırı, mütəmadi şəkildə partlayan minalar sülh quruculuğuna imkan verməyəcək, yaxud sülh imzalanırsa belə, dinc qonşuluq əlaqələrindən danışa bilməyəcəyik. Bu isə regionda dayanıqlı sülh arzu etməyən bir sıra Qərb subyektlərinin arzuladığı mənzərədir. Görünən odur ki, İrəvanın bu günə qədər dəqiq mina xəritələrini təqdim etməməsində Ermənistanın Qərbdəki "pis məsləhətçilərinin" rolu böyükdür. Ermənistan başa düşməlidir ki, Azərbaycan gec-tez on-

halda, necə ki, Vətən müharibəsi və antiterror tədbirlərində, eləcə də bu halda da heç bir protektoru Ermənistanı müdafiə edə bilməyəcək. Mina xəritələrinin hələ də Azərbaycana təqdim edilməməsi eyni zamanda bəşəri problemdir və əslində yalnız azərbaycanlıların yox, həm də bütün insanlığın hədəfə alınmasıdır. Bu baxımdan, dünya birliyi bütün siyasi məqsədləri kənara qoyaraq, ən azı ümumbəşəri niyyətlər naminə Ermənistanı mina xəritələrinin verilməsi üçün təzyiqlər göstərməlidir. Xüsusən regionda sülh prosesində vasitəçilik niyyəti ilə çıxış edən subyektlər üçün ən yaxşı vasitəçilik nümunəsi elə bu ola bilər.

İndi Azərbaycana vəd olunan yeni xəritələrə gəlincə, Ermənistan bunun əvəzində nəse gözləyirsə, yaxud mina xəritələrini mübadilə predmetinə çevirmək istəyirsə, bu, özlüyündə cinayətdir. Mina - özlüyündə müharibə cinayətidir və Ermənistan minalanmış ərazilərə - mülki insanların həyatını təhdid edən mina terroruna şantaj üsulu

BAXCP sədrinin müavini, politoloq Elçin Mirzəbəyli hesab edir ki, Ermənistanın 8 yeni mina xəritəsini ölkəmizə vermək niyyətinin əsasında nə xoş məram, nə də Azərbaycan tərəfinin bunun qarşılığında vədi dayanır: "Rəsmi İrəvan regional müstəvidə inkişaf edəcək proseslərdən geri qalmaq, həmçinin sülh prosesinin davam etdirilməsi üçün bu addımı atmaq məcburiyyətindədir. İndi Ermənistan hakimiyyəti həlledici seçim qarşısında qalıb. Kollektiv Qərbdən, həmçinin sözügedən qütbün Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya istiqamətində alternativ faktor kimi global ictimai rəyə sınımağa çalışdığı Fransa kimi "geosiyasi menecer"indən verilən hərəkət planı üzrə Nikol Paşinyanın icra etməyə çalışdığı "xarici siyasətin diversifikasiyası" layihəsi mahiyyət üzrə iflasa uğrayıb. ABŞ-da ştatların mərkəzdənqaçma meyilləri ilə müşayiət olunan proseslərin, həmçinin Qərbin Şərqi Avropadakı uğursuzluğunun yaratdığı global geosiyasi fon Ermənistan hakimiyyətini regional integrasiyaya yönəlik ad-

dımlar atmağa məcbur edir. Bu xüsusda Ermənistanın sülh prosesini sürətləndirmək üçün regional proseslərə, o cümlədən Azərbaycanla bağlı olan məqamlara daha sürətli reaksiya verəcəyini düşünürəm. Bu proses aprel ayının əvvəllərindən etibarən daha da sürətlənə bilər və çox güman ki, bu zaman kəsiyindən başlayaraq, biz MDB məkanında integrasiya proseslərinin dinamikasının artacağını, xüsusilə də Avrasiya İqtisadi İttifaqı bir sıra yeniliklərin nəzərə çarpacağını müşahidə edəcəyik. Separatçılara, müharibə canilərinə gəldikdə isə, indiki şəraitdə onlar heç bir halda Ermənistanı təhvil verməyəcək. Bu şəxslərin Paşinyan hakimiyyətinə də hər hansı bir faydasının ola biləcəyini düşünmürəm. Digər tərəfdən, Ermənistanın müharibə canilərinin qarşılığında Azər-

baycana verə biləcəyi heç nə yoxdur. Separatçılarla bağlı məsələ nə sülh prosesi, nə də Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı danışıqlarda müzakirə predmeti olaraq keçmir, keçməsi də mümkün deyil. Separatçı-terrorçuların, müharibə cinayətçilərinin ədalət məhkəməsi qarşısında dayanması bölgədə erməni separatizmi faktorunun tamamilə aradan qaldırılması, 1987-ci ildən etibarən başlanılan bölücülük prosesinin qaranlıq məqamlarının gün işığına çıxarılması, qonşu dövlətlərə qarşı ərazi iddialarına, separatizmin hər cür təzahürlərinə son qoyulması baxımından həyati əhəmiyyət kəsb edir və düşünürəm ki, bu məhkəmə proseslərində həqiqətlərin ortaya çıxmasında Azərbaycanla yanaşı, maraqlı olan digər dövlətlər də var".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

ABŞ-da bu il 5 noyabrda keçiriləcək sayca 60-cı prezident seçkisinə uzun müddət qalmasına baxmayaraq, indidən ciddi rəqabət başlayıb. Hazırkı Ağ Evin sahibi, demokrat Co Baydenlə keçmiş prezident, respublikaçı Donald Tramp arasındakı söz dueli durmadan artır.

Hələ ki tam rəsmiləşməsə də, bu iki siyasətçi arasında seçki mübarizəsinin gedəcəyi gözlənilir. Çoxları Trampı daha şanslı görür. 88 yaşlı Baydenlə 84 yaşlı Tramp arasındakı seçimdə yaş faktoruna görə həm də ikinci səs verilməyi proqnozlaşdırılır. Amma onun üzərində də qara buludlar dolaşmağa başlayıb.

Tramp Manhettdə bir mağazada ona cinsi təcavüz etdiyini iddia edən qadın jurnalistə sosial şəbəkədə "hücum etdiyi" üçün daha 83,3 milyon dollar ödəməyə məhkum edilib.

Musavat.com "Euro-news"a istinadən xəbər verir ki, Nyu-York məhkəməsinin verdiyi qərar o deməkdir ki, Tramp jurnalist və yazar E. Jean Kerrolla ümumilikdə 88,3 milyon dollar ödəməli olacaq.

Kerroll iddia edir ki, Tramp cinsi zorakılıq iddiası-

Bu açıqlamadan sonra Kerrol yenidən məhkəməyə müraciət edərək, Trampın onun haqqında qaralama kampaniyası apardığını bildirib və məhkəmədə qalib gəlib.

Hazırda Tramp 2020-ci il prezident seçkilərini ləğv etməyə cəhdə, məxfi sənədlərlə səhv davranmaqda və pornoulduza rüşvət verməkdə ittiham olunur, ümumilikdə isə 91 ittihamla üz-üzədir. Göründüyü kimi, ittihamların sayı kifayət qədər çoxdur. Bütün bunlar isə Trampın namizəd kimi yolunu kəsə də bilər. Hazırda əsas yaranan suallardan biri də budur ki, bu ittihamlar Trampın namizədliyə doğru gedən yolunu kəsə bilərmi?

Ekspertlər Trampın şanslarının çox olmasına səbəb kimi onun verdiyi vədləri də önə çəkirlər. Xüsusilə Trampın qalib gələrsə, dün-

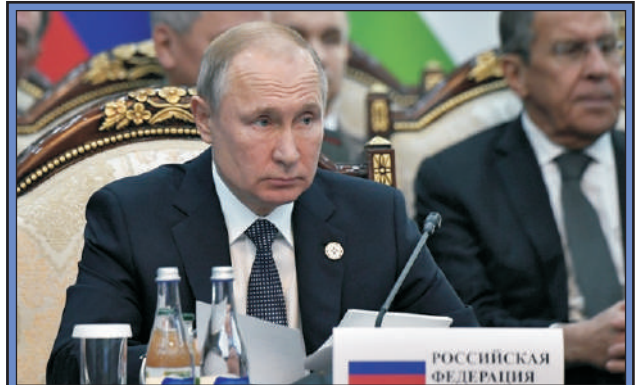
Onlar yenidən üz-üzə - supergüc uğrunda iki qocanın savaşı...

Elşən Mustafayev: "Trampı seçki marafonundan kənarda qoymağa çalışırlar"

ya milyardlarla dollar göndərir".

"Qafqazinfo" xəbər verir ki, bu sözləri Tramp deyib. O, Co Baydenin rəhbərlik etdiyi hazırkı ABŞ administrasiyasını qeyri-qanuni mühacirlərin axınına dayandırmağa kömək etmədiyinə görə qınayıb: "Bayden tərəfindən irəli sürülən sərhəd təhlükəsizliyi razılaşması çərçivəsində Ukrayna və digər ölkələrə göndə-

də bilmədiklərinə görə təkrarən yeni ittihamlar, yeni faktlar irəli sürməyə başladılar. Hazırda görünən odur ki, irəli sürülən ittihamlar təsdiqini tapmadığından Trampın şansları daha da artır. Keçən seçkilərdən bu günə qədər davam edən bu proses ölkə əhalisi arasında Trampın mövqelərini daha da möhkəmləndirib və haqlı tərəfə çevirib. Digər tərəfdən, Trampın uğurlu perspektivi olmasaydı, Respublikaçılar Partiyası ilkin seçkilərdə onu önə çıxartmazdı. Keçən seçkilərdə qərarlı olan və son anda Baydenin xeyrinə səs verən seçicilərin əksəriyyətində ciddi peşmanlıq yaranıb və böyük ehtimalla həmin təbəqə bu seçkilərdə fərqli səs verəcək. O səbəbdən Demokratlar ellərində olan bütün resurslardan istifadə etməklə son gücləri ilə Trampı seçki marafonundan kənarda qoymağa çalışırlar. Çünki bütün sorğular bu iki namizədin seçkiyə qatılacağı halda Baydenin uduzacağını göstərir. Hazırda seçkini uduşacaq digər namizədin hazır-
lanmasına isə vaxt yoxdur. Eyni problem Respublikaçılara da aiddir. Əgər Trampın namizədliyinin qarşısı məhkəmə vasitəsilə alınarsa, onu əvəz edəcək və qələbə qazanacaq namizəd yoxdur. Buna baxmayaraq, ölkə daxilindəki mütəxəssislər bu seçkilərin məhz Bayden və Tramp arasında keçəcəyinə əminliklərini bildirirlər. Bu halda isə nəticələri də artıq deyən-
lər var. Yəni böyük ehtimalla bu seçkilərdən sonra Respublikaçılar yenidən hakimiyyətə qayıdacaqlar. Bunu mümkün edən bir çox faktorlar var. Bayden administrasiyasının gördüyü işlər onlara səs verən seçicilərin bir hissəsini çox məyus edib. Tramp dönəmində seçki kampaniyasında söz verdiyi kimi ölkə daxilində miqrantlarla bağlı ciddi işlər görülsə də, hazırda bu sahədə böyük problemlər yaşanır, əhəlinin iqtisadi durumunda əvvəlki illərlə müqayisədə nəzərəcarpacaq eniş var. Rusiya-Ukrayna müharibəsi-nə milyardlarla vəsait xərcləməsinə baxmayaraq, hələ də uğurun qazanılmamasının

Rusiya MSK Putinin prezidentliyə namizədliyini qeydə alıb

Rusiya Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) Vladimir Putini 2024-cü ilin martında keçiriləcək seçkilərdə prezidentliyə namizəd kimi qeydə alıb. "Report" Rusiya KİV-lərinə istinadən xəbər verir ki, bu barədə Mərkəzi Seçki Komissiyası məlumat yayıb.

Xatırladaq ki, Rusiyada prezident seçkiləri 2024-cü il martın 17-də keçiriləcək. Səsvermə üç gün davam edəcək (15, 16 və 17 mart). Hazırda dövlət başçısı postu uğrunda 11 nəfər mübarizə aparır.

nın qaralama olduğunu deyərək onun jurnalist kimi etibarını zədələyib.

ABŞ-in keçmiş prezidenti isə bu qərara etiraz edib və Nyu-York məhkəməsinin qərarından apelyasiya şikayəti verəcəyini bildirib.

Qeyd edək ki, daha əvvəl Trampın ona qarşı cinsi zorakılıq göstərdiyini iddia edən Kerrol məhkəmədə qalib gəlib. Qadın jurnalist mətbuat katibi vasitəsilə verdiyi açıqlamada deyib: "Bu, yığılanda ayağa qalxan hər qadın üçün böyük bir qələbədir və buna cəhd edən hər zorba üçün böyük bir məğlubiyyətdir".

Tramp isə günün əvvəlində dinləmələrdə iştirak edib, lakin Kerrolun vəkili yekun arqumentləri zamanı məhkəmə zalını tərk edib. O, öz vəkili yekun çıxışı və bezi müşavirlər üçün qayıdıb, lakin hökmün oxunmasına yarım saat qalmış məhkəmə binasını tərk edib.

"Mütləq cəfəngiyyətdir! Hüquq sistemimiz nəzarətdən çıxıb və siyasi silah kimi istifadə olunur", - o, qısa müddət sonra açıqlamasında deyib.

yadakı münaqişələri həll edərək barədə verdiyi vədin insanlara daha cəlbəedici gəldiyi qeyd olunur.

Tramp seçilərsə, III Dünya müharibəsinin qarşısını ala biləcəyinə əmin olduğunu bildirib.

"Cebhe.info" xəbər verir ki, yanvarın 23-də Respublikaçıların ilkin seçkilərinin keçiriləcəyi Nyu-Hempşirdə tərəfdarlarına müraciət edən Tramp "III Dünya müharibəsinin qarşısını alacağam" deyib.

Rusiya ilə Ukrayna arasında dəhşətli münaqişənin həllini təmin edəcəyini deyən Tramp əgər 2022-ci ilin əvvəlində ABŞ prezidenti olsaydı, silahlı münaqişə heç başlamazdı deyə bildirib.

Trampın sözlərinə görə, ABŞ-da "zəif adamın prezident olması" Ukrayna və Qəzə zolağında münaqişələrdən qaçmaq imkanını aradan qaldırıb.

Xatırladaq ki, Tramp bundan əvvəl Baydeni Amerika tarixinin ən pis prezidenti adlandırmışdı.

"Bayden ölkəyə qeyri-qanuni yolla gələn mühacirləri dayandırmır, amma Ukrayna-

rilən milyardlarla dollar qeyri-qanuni miqrasiyanın qarşısını almaq məqsədi yox, əksinə, Amerikanın işğalını davam etdirmək məqsədi daşıyır".

AMİP sədrinin beynəlxalq əlaqələr üzrə müavini Elşən Mustafayev Respublikaçıların yenidən hakimiyyətə qayıdacaqlarını düşünür:

"ABŞ-da keçiriləcək prezident seçkisinə iştirak üçün keçirilən ilkin seçkilərdə Demokratlar Partiyasından Josef Baydenin, Respublikaçılar Partiyasından isə Donald Trampın favorit olması bu seçkilərin gərgin keçiriləcəyini göstərir. Əslində Demokratlar keçən seçkidən dərhal sonra Trampın siyasi karyerasını bitirmək üçün hərəkətə keçmişdilər. Ona qarşı ittihamlar irəli sürüb məhkəmə predmetinə çevirməyə çalışırdılar. Burada müxtəlif istiqamətli günahtlandırmalar var idi. Seçkidən sonra Vaşinqtonda baş verən etirazlar, Konqresə hücumlar, Rusiya ilə əlaqələr, qadına qarşı təcavüz ittihamı və s. Amma güclü müdafiə qurulduğundan bu ittihamların heç birini sübut

ABŞ-ın supergüc imicinə zərbə vurduğunu hesab edən böyük bir kəsim var ki, onların da mövqeyi artıq indidən məlumdur. Digər bir təbəqə hər iki qoca liderdən enerjisinə görə, məsələlərə yalnız ABŞ dövləti və əhalisinin marağından yanaşdığını bəyan etdiyinə görə Trampa üstünlük verməyə məcbur olacaq".

Ekspert Amerikanın yeni gənc, yaxud orta yaşlı siyasətçi yetişdirməkdə qıtlıq çəkdiyi barədə deyilən fikirlərlə razılaşmır: "Bütün bunlar o anlama gəlməməlidir ki, ABŞ-da bu iki qoca namizəddən başqa ortaya çıxacaq namizəd yoxdur. ABŞ elə bir dövlətdir ki, istəyə, böyük kütlə tərəfindən tanınmayan bir siyasətçini önə çıxarıb prezident seçə bilər. Amma hazırda situasiya fərqlidir. Birincisi, Baydenin özü ikinci dəfə seçilməyə qərar verib. Adətən bir dəfə seçilən prezident qarşısını kəsən ciddi maneə olmadığı halda həmişə ikinci müddətə də namizədliyini irəli sürür. Maraqlısı isə odur ki, Demokratlar namizədlərinin seçkini udmaq şansının açıq-aşkar zəif olduğunu bilə-bilə də bu addıma gediblər. Belə bir halda Respublikaçılar önə Trampı çıxartmaqla əhaliyə revanş mesajı veriblər və onlardan dəstək istəyiblər. Yəni hər iki partiya istəsə idi, bir neçə uğurlu namizəd çıxara bilərdi. Amma ha-

zırkı vəziyyətdə planın bu şəkildə işləməsinə qərar verilib. Dediklərimin daha artığını, yəni namizədlərin zəif və uğurlu cəhətlərini seçkiləri idarə edənlər yaxşı bilirlər. Görünür, hər tərəf özü üçün uğur gətirəcək taktikanı artıq müəyyən edib. Hesab edirəm ki, Demokratların əsas hədəfi ittihamlarla Trampı seçki marafonundan kənarda qoymaqdır. Bu alınmasa, o zaman əsas seçki kampaniyası dövründə, canlı debatlarda əhəlinin həssas hesab etdiyi məsələlərlə Respublikaçıların üzərinə gediləcək. Təbii ki, qarşı tərəf də həm müdafiəsini, həm də hücumunu maksimum təşkil edəcək. Düşünürəm ki, Tramp əsas namizəd olaraq seçki marafonuna qoşulacaq və seçkinin taleyini həll edəcək. Bu halda ABŞ-ın xarici siyasətində nəzərəcarpacaq dəyişikliklər gözlənilir. Bu o demək deyil ki, Tramp seçiləcəyi halda Rusiya ilə barışacaq. Yaxın Şərqdəki maraqlarından geri çəkiləcək. Hesab edirəm ki, əksinə, bu istiqamətdə daha operativ qərarlar verəcək və ən əsası ABŞ-ın maraqlarını güdməklə nəticələr almağa çalışacaq. Nəzərə almaq lazımdır ki, Tramp həm də təcrübəli və böyük uğurları olmuş biznesmendir. Böyük biznes adamlarının siyasətə baxışı isə daha pragmatik olur".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Yanvarın 27-də Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyinə xain terror hücumundan bir il ötdü. Bir günahsız insanın qətlı, iki nəfərin yaralanması ilə nəticələnən bu müdhış cinayət əməli barədə danşan xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ildönümü günü bir daha rəsmi Bakının mövqeyini xatırladı və bəyan edib ki, səfirlik öz fəaliyyətini iki şərtlə bərpa edə bilər: cinayətkar layiqli cəzasını alsın və İran səfirlik əməkdaşlarının təhlükəsizliyinə tam zəmanət versin.

Amma üstündən bir il ötsə də məhkəmə iclası elə ildönümü günü başlayıb. Məlumata görə, iclas təqsirləndirilən şəxs (Yasin Hüseynzadə) və onun vəkillərinin iştirakı ilə keçirilib. Orada Azərbaycan səfirliyinin bir sıra məsul şəxsləri də iştirak edib.

Məhkəmə iclasının əvvəlində təqsirləndirilən şəxsə hakim izahat verib və prokurorun nümayəndəsi ittiham aktını oxuyub. Yayımlanan ittiham aktına əsasən, Azərbaycan Respublikasının səfirliyinə hücum edən şəxs səfirlik daxilində odlu silahdan istifadə etməklə Azərbaycan Respublikası vətəndaşını qəsdən öldürməkdə, qanunsuz silah saxlamaqda, gəzdirməkdə və ictimai asayiş pozmaqda ittiham olunur. Prokurorun nümayəndəsi ittiham aktını oxuduqdan sonra təqsirləndirilən şəxs və vəkili oturub.

Bu o deməkdir ki, ona haqq etdiyi cəza verilməyəcək? Məgər qatil dəmir qəfəsdə saxlanılırmı? Lap tutaq, öldürülən günahsız Azərbaycan səfirliyinin əməkdaşı, azərbaycanlı yox, İran vətəndaşıdır, farsdır. Məgər İranın şəriət qanunlarına görə, qatilin cəzası edam (dar ağacı) deyil? Adıca narkotikə görə ölüm hökmü tətbiq olunan bir ölkədə qatil-terrorçu gerçək-dənmi yüngül cəza ala bilər? İran məhkəməsi bir ildir nə fikirləşir? Cəmi-terrorçunun dəmir qəfəsdə yox, hamı ilə bir-

müdafie çıxışı edib. Sonda hakim iş üzrə icraatın başa çatmasını elan edib və məhkəmə sədri hökmün qanuni müddət ərzində çıxarılacağını vurğulayıb.

Maraqlıdır ki, qatil-müttəhim Y. Hüseynzadə dəmir qəfəsdə yox, hamı kimi zalda oturub.

Bu o deməkdir ki, ona haqq etdiyi cəza verilməyəcək? Məgər qatil dəmir qəfəsdə saxlanılırmı? Lap tutaq, öldürülən günahsız Azərbaycan səfirliyinin əməkdaşı, azərbaycanlı yox, İran vətəndaşdır, farsdır. Məgər İranın şəriət qanunlarına görə, qatilin cəzası edam (dar ağacı) deyil? Adıce narkotikə görə ölüm hökmü tətbiq olunan bir ölkədə qatil-terrorçu gerçək-dənmi yüngül cəza ala bilər? İran məhkəməsi bir ildir nə fikirləşir? Cani-terrorçunun dəmir qəfəsdə yox, hamı ilə bir-

Terrorçu Yasin Hüseynzadə ilə bağlı şok açıqlama

Hüquq müdafiəçisi: “Bir neçə ildən sonra Yasin Hüseynzadənin sənədləri dəyişdiriləcək və o, həbsdən buraxılacaq”

gə məhkəmə zalında oturdulması qanunidirmi?

Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru Çingiz Qənizadə “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, məhkəmə prosesinin məhz səfirliyəmizə terror hücumunun ildönümündə başlatılması müəmmalı, şübhəlidir, həmçinin suallar yaratmaya bilməz. Sanki bir il gözleyiblər ki, məhz ildönümü günü məhkəmə prosesi başlasın. İkincisi, Yasin Hüseynzadə kimi ter-

rorçunun qəfəsə də deyil, zaldə
 hamı ilə bir yerdə əyləşdiril-
 məsi də Azərbaycana heç də
 xoş olmayan mesajlardan bi-
 ridir və nələrinə xəbərcisidir:
 “İran qanunlarına və Vyana
 Konvensiyasının tələblərinə
 görə, Yasin Hüseynzadə kimi
 ağır cinayətə yol vermiş itti-
 ham olunan şəxs məhkəmə
 istintaqı gedişində dəmir
 qarmaqlıqlar arasında otu-
 rduulmalıdır. Lakin açıq-aşkar
 qanun pozuntusu və Vyana
 Konvensiyasının tələbinin po-
 zuluması bas verdi. Təəssüf ki,

İranın qanunları açıq şəkildə pozmaqla burada da Azərbaycan tərəfinə hansısa mesaj verməsinin çarələrini müşahidə etdik”.

Bununla belə, hüquqşünasın sözlərinə görə, məhkəmə prosesi zamanı bizim səfirliyin yüksək rəqəbli əməkdaşlarının orada olması, həm də ittiham aktının elan olunması onu göstərir ki, terrorçu Yasin Hüseynzadəyə cəza veriləcək. Yasin Hüseynzadə mütləq ağır cəza alacaq: “Əslində bu cür ağır cinayətə görə, İran qanunlarına görə ölüm cəzası tətbiq edilir, cinayətkar edam olunur. Amma məndə bir şübhə var ki, Yasin Hüseynzadəyə edam cəzası verilməyəcək, uzun müddətə azadlıqdan məhrum etmə hökmü çıxarılaçaq və Yasin Hüseynzadə bir neçə ildən sonra cəza çəkmə yerindən çıxarılaçaq, onun şəxsiyyətini təsdiq edən sənədləri dəyişdiriləcək və o buraxılacaq. Ya da o, İran rəhbərliyi tərəfindən bir müddət sonra əfv ediləcək. Çünki Yasinin həyata keçirdiyi cinayət

aktivin arxasında siyasi dairelər, müəyyən güc strukturları dayanır. Sifarişin yüksək səviyyədə verildiyi ilk anlardan, Yasin Hüseynzadə saxlanıldıqdan görünürdü. Baxaq görək nə baş verəcək”.

Azərbaycanın İrandakı səfirliyinə hücum edən şəxsin işi ilə bağlı məhkəmənin hökmü tezliklə elan olunacaq.

APA xəbər verir ki, bu barədə İran XİN-in sözcüsü Nasir Kənanı dünənki mətbuat konfransında deyib. O bildirib ki, hakimin sözlərinə görə, yaxın vaxtlarda hökm çıxarılaçaq. Nasir Kənanı xətirləyib ki, ötən şənbə günü Azərbaycan səfirliyinə hücum edən şəxsin məhkəməsi keçirilib.

“Azərbaycanın İrandakı səfirliyində həyatını itirən əməkdaşın ailəsinə bir daha başsağlığı verirəm. İranın məhkəmə orqanları ittihamlara qanun çərçivəsində baxa-
caqlarına əmin ediblər. İki ölkənin ədliyyə orqanlarının əməkdaşlığı ilə istintaq pro-
sesi yekunlaşıb. Hakimin sözlə-
rinə görə, yaxın vaxtlarda hökm çıxarılacaq. Bu hadisə iki ölkənin münasibətləri üçün acı olsa da, hakimiyyət bunun əlaqələrə təsirini minimuma endirmək üçün çox çalışıb. İki ölkənin yol xəritəsinə uyğun olaraq, son bir ildə biz müxtəlif sahələrdə nümayəndə heyətlərinin mübadiləsinin şahidi olduq. Ümid edirik ki, Azər-
baycan Səfirliyinin fəaliyyəti tezliklə bərpa olunacaq, -
XİN sözcüsü vurğulayıb.

❑ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

“Çətin vəziyyətdəyik, Rusiyanı dayandırın!” - Zelenskidən üçüncü dünya savaşı anonsu

Ukrayna lideri ABŞ-a səslandı ki, 1 milyona yaxın əsgəri ilə gözləməkdədir, yardımın gecikdirilməsi avropalı liderlərə təsir edir, NATO-da parçalanma ola bilər; Rusiya isə irəliləyə bilmir, yerində sayır - strateji savaş uzadılır

Ukrayna müharibənin 705-ci günü üçün Rusiya ordusunun itkiləri haqda məlumatı yeniləyib. Yanvarın 29-na olan məlumata əsasən, Rusiya indiyə qədər 383 180 hərbiçi itirib. Hərbi texnikasına gəldikdə, 6 290 ədəd tank, 11 696 ədəd zirehli döyüş maşını, 9113 ədəd artilleriya sistemi, 972 ədəd RYAS (reaktiv yaylım atəş sistemi), 660 hava hücumundan müdafiə sistemi, 331 ədəd hərbi təyyarə, 324 ədəd helikopter, 12 149 ədəd avtomobil texnikası, 7049 ədəd PUA, 1 846 qanadlı raket, 23 gəmi/kater, 1 sualtı qayıq, 1443 xüsusi əvadanlıq məhv edilib.

Mühəribənin iki ilinin təməlinə isə bir aydan da az vaxt qalır. Bu müddətdə savaşa vaxtaşırı Rusiya ərazisinə transformasiya edilir. Ukrayna tez-tez dron zərbələri endirir. Elə son olaraq Yaroslavl şəhərindəki "Slavneft-YANOS" neft emalı zavoduna PUA hücumu edilib. PUA zavodun hidrorekinq qurğusunun yanına düşüb. Habelə Belqorod, Kursk və digər Rusiya şəhərləri PUA hücumlarına məruz qalır. Rusiya xüsusi hərbi əməliyyat adını verdiyi işğalçı savaşda tutduğu ərazilərdə möhkəmlənməyə çalışır. Lakin "Z" ordusu irəliləyə bilmir. Zelenskinin müaviri Podolski də bunu qeyd edib.

Rusiya 4 regionu özünə birləşdirib, amma həmin ərazilərdə döyüşlər davam edir. Putinin ordusu daha artığını edə bilmədi. Hazırda rus qoşunları separatizm olan bölgələrdə mövcuddur. Hazırda artilleriya döyüşləri gedir. Kollektiv Qərbin yardımları və Ukrayna ordusu rus qoşunlarını bu iki il ərzində bir küncə sıxışdırma birləşmələri, işğal edilən ərazilərin 50 faizi azad olunub. Amma Kırım da daxil olmaqla, 18 faiz torpaq işğal altındadır. Hərçənd 2014-cü ildən Luqansk və Donetskdə separatçılıq başlamışdı, yeni mərkəzi hakimiyyət bu nəzarət edə bilmirdi. Hazırda Rusiya yeni ərazilər işğal etməyə qüdrətinə malik deyil. Ekspertlərə görə, bundan son-

Rusiya 4 regionu özünə birləşdirib, amma həmin ərazilərdə döyüşlər davam edir. Putinin ordusu daha artığını edə bilmədi. Hazırda rus qoşunları separatizm olan bölgələrdə mövcuddur. Hazırda artilleriya döyüşləri gedir. Kollektiv Qərbin yardımları və Ukrayna ordusu rus qoşunlarını bu iki il ərzində bir күncə sıxışdırıa biliblər, işğal edilən ərazilərin 50 faizi azad olunub. Amma Kırım da daxil olmaqla, 18 faiz torpaq işğal altındadır. Hərçənd 2014-cü ildən Luqansk və Donetskə separatçılıq başlamışdı, yeni mərkəzi hakimiyyət bu nəzarət edə bilmirdi. Hazırda Rusiya yeni ərazilər işğal etmək qüdrətinə malik deyil. Ekspertlərə görə, bundan son-

ra Kreml dayanmaq və işğal etdiyi torpaqlarda qalmağı hədələyib. Bundan artıq potensialı olmadığını anlayan Putin, indi atəşkəs yolları axtarı. Beləliklə, rus ordusu haqda mif dağıldı. Amma koalisiya qoymur ki, müharibə dayansın. Bu, Rusiyanın yarımcı qələbəsi demək olar. O baxımdan təhlilçilərin fikrincə, strateji müharibə 2025-dək davam etdiriləcək. Ondan sonra isə Rusiyanın iqtisadi və hərbi imkanlarını nə

zərdən keçirəcəklər. İki il əvvəlki Rusiya deyilsə, bundan iki il sonrakı Rusiyanı da təsvir etmək olar. Qərb texnoloqları da bunu hesablayır. Rusiya isə ərazi işğalını özünün nəticəsi kimi təqdim etməyə çalışır.

“Avropa ABŞ-sız Ukraynaya dəstəyin öhdəsindən gələ bilməyəcək”. Bunu isə Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenski Almanıyanın ARD telekanalına müsahibəsində deyib. “Avropa təkbəşinə nə

silah, nə də maddi cəhətdən Ukraynanın əvvəllər aldığı dəstəyin öhdəsindən gələ bilər. ABŞ yardımının gecikdirilməsi artıq bəzi AB liderlərinə də təsir edir. Əgər son nəticədə yardım göstərilməmə və Rusiya Ukraynada irəliləmə, Avropa və NATO-da parçalanma baş verə bilər. Çox çətin bir vəziyyətdəyik. Ukraynanın dağılmasının, millətimizin məhv olmasının, global miqrasiyanın və üçüncü dünya müharibəsinin qarşısını almaq üçün həm geosiyasi, həm də maliyyə baxımından Rusiyanı dayandırmaq hələ də mümkündür", - Zelenski bildirib. Zelenski orduadakı hərbiçilərin sayı ilə bağlı da açıqlama verib. Ukrayna ordusunda bir milyona yaxın hərbiçinin olduğunu bildirib. "Həzrətdə 880 min hərbiçimiz var. Eyni zamanda aktiv əmək qabiliyyəti olan 30 milyon vətəndaşımız var", - deyən o qeyd edib. Zelenski müharibə səbəbindən Ukraynanı tərk edənlərlə bağlı sualı da cavablandırıb. O, bu sayın dəqiq olmadığını, lakin təxminən 6,5-7,5 milyon insanın Ukraynanı tərk etdiyini bildirib.

Professor Qabil Hüseynlinin sözlərinə görə, Zelenksi tələskənlik edir, Qərb nəzərdə tutulan yardımları ayracaq. Onun fikrinə, Rusiyanın hakimiyyət qatlarında, fərqli ideyalarla silahlanmış qüvvələrin mübarizəsi gedir, ölkənin daxilinə sira-

yət etməkdədir. Q.Hüseynli hesab edir ki, Zelenski hövsələsizlik edir: "İl başlayan-dan Ukrayna əleyhinə hər han-sı proses baş verməyib axı?! Respublikaçılar və Demokrat-lar da konsensusa gəlməkdə-dir, 61 milyard dolların aqibəti tezliklə həll olunacaq. ABŞ-da siyasi qüvvələr qərara gəliblər ki, Rusiya müəyyən çıxıra salı-nıb, oradan çıxmağa imkan vermək olmaz. Artıq Rusiya özü də təükünir, əvvəlki potensia-lı yoxdur. "F-16" qırclanının da Ukraynaya verilməsinə razılıq əldə olunub, Niderland bu addı-mı atacaq. Ümumiyyətlə, bu yardımlar məsələsində Avropa liderləri bir söz deyir, başqa əməl sahibi olurlar. Məsələn, Almaniya kansleri deyirdi ki, bi-zim silahımız elə özümüzə çatır. Amma kansler Şolts başqa platformada elan etdi ki, Ukray-naya nə qədər hərbi yardım la-zımdırsa verilecək. NATO baş katibi də bildirdi ki, üzv ölkəle-rin imkanları təükünir, amma Brüsseldə çıxışı zamanı sona qədər dəstək verilecəyini açıq-ladı. ABŞ-ın özünü qeyd edək, Lend-Liz qanunu qəbul olundu, o cümlədən Marşal qanunu qə-bul edildi. Bu qanun müharibə-dən sonra Ukraynanı yenidən qurmağı nəzərdə tutur. Yəni Rusiyanın işğalçı müharibəsin-də Qərb koalisiyası Ukraynanı yarıyolda qoymayacaq".

Emil SALAMOĞLU
"Yeni Müsavat"

Görmə, eşitmə qabiliyyətinin itirilməsi, geridönməz degenerativ dəyişikliklər - qızılca ağırlaşmalarının qorxulu siyahısını artırmaq da olar. Qızılcanı "uşaq" infeksiyası adlandırmaq niyə yanlışdır, kimlər xüsusi risk altındadır və qızılcaya şübhə olduqda nə etmək lazımdır, yazıda bu suallara cavab tapmağa çalışacağıq.

İlk olaraq qeyd edək ki, bir neçə gün öncə tanınmış yazıçı-publisist, jurnalist Həmid Herişçinin qızılca səbəbindən ağırlaşması və xəstəxanaya yerləşdirilməsi təəccüb doğurdu. 1960-cı il təvəllüdü jurnalistin bu yaşda qızılca olması bir sıra sualları aktuallaşdırdı. Bu yaşda (62) insanı niyə qızılca tutsun və üstəlik, ağırlaşma ilə özünü göstərsin ki? Yeri gəlmişkən, Həmid Herişçinin son vəziyyəti mediaya açıqlanıb. Jurnalistin müalicəsi Sabunçu Tibb Mərkəzinin nəzdində olan Məhəmmədi modul tipli xəstəxanada davam etdirilir. Səhhətində müsbət dinamika müşahidə edilir, vəziyyəti stabildir.

Bəzi iddialara görə, dünyanın aparıcı səhiyyə təşkilatları belə qərara gəlib ki, hazırda qızılca tam yeni bir formada təzahür edir. Bu həqiqətdən də belədir? Yəni hətta 40-50 il öncə edilmiş peyvəndlər insanı qorumağa bilər?

Tanınmış pediatr Vaqif Qarayev mövzu ilə bağlı "Yeni MİSAVAT"a fikirlərini açıqladı. Onun sözlərinə görə, dünyada elmi mərkəzlərinin fikridir ki, 95 faiz hallarda peyvəndə qarşı immunitet yaranır: "Qalan 5-6 faizdə yaranmaya bilər. Virusun mutasiyaya uğramasına inanmıram, amma klinik gedişatda fərqliliyin olduğunu mən də müşahidə edirəm. Yeni bulki qızılca əksər hallarda klassik gedişatla getmir... Məsələn, kataral dövr dövrlər 3-4 gün çəkirdi, sonra səpki başlayırdı. İndi uşaq bir həftəyədək qızdırır, sonra səpir. İndiki digər infeksiyaların da qızdırma ilə gedişatını nəzərə alsaq, ilkin günlərdə diaqnoz qoymaq çətinlik yaradır. Bunlar gözəniləndir, klinika həmişə ənənəvi olmur. Hazırda Rusiyada da qızılca ilə bağlı vəziyyət kəskinləşir. Mərkəzi Asiya ölkələrində, Avropa ölkələrinin əksəriyyətində qızılca ilə bağlı vəziyyət kritikdir. Rusiyada öz vaksini var, amma yerli əhali Rusiya vaksiniyə inanmır. Orada da bizimki kimi vaksinlərə qarşı antitəbliğət var. Ümumiyyətlə, son 20 ildə harada qızılca yayılıbsa, orada peyvəndləmə yoxdur. Bunun başqa izahı yoxdur. Mən 10 il sovetin dövründə sahə həkimi işləmişəm, bir epizod belə

Qızılca aqressivləşir: yaşlılar da təhlükədə - köhnə peyvəndlər təsirsizdir?

Həkim: "Xəstəliyin gedişatı dəyişib, yaşlı adamların da qızılcaya yoluxmasını "yenilik" hesab etmək olar"

qızılca görməmişəm. Elə ki sovetlər dağıldı, bu epidemiyalar başladı. Çünki peyvəndsizlik başladı".

Həkim əlavə edib ki, böyük, yaşlı insanların da qızılcaya tutulmasını "yenilik" hesab etmək olar: "Ölümlərin olması insanları çox təşvişə salıb. Ensefalit və pnevmoniya kimi çox təhlükəli ağırlaşmalar həmişə olub, indi də var. Hələ virusun karlıq, korluq yaratmağını demirəm. Sadəcə olaraq, əvvəllər belə ictimailəşmədi, belə xəbərlər olmurdu. Amma bu, qızılca deyil, başqa virusdur demək də cahilliyin ən son həddidir".

İnfeksiyonist Vüqar Cavadzadə mediaya açıqlamasında deyib ki, qızılcaya qarşı peyvənd olunmuş uşaqların təkrar bu infeksiyaya yoluxması mümkündür: "Qızılcaya qarşı vaksin 8-10 ildən sonra öz təsirini itirir. Ona görə də qızılcaya qarşı peyvənd olunmuş şəxs yenidən yoluxa bilər. Təbii ki, burada vaksinin keyfiyyət məsələsi də var. Milli peyvənd təqviminə əsasən, qızılcaya qarşı vaksin 1-6 yaşda vurulur. Amma uşaq və yaxud böyüklər peyvənd olunmayıblarsa, bir ay içərisində iki dəfə dörd həftə fasilə ilə

peyvənd oluna bilərlər". İnfeksiyonist bildirib ki, qızılca ağırlaşma mininqoensefalit və pnevmoniya ilə müşahidə oluna bilər. O, əksər hallarda mininqoensefalit nəticəsində ölüm hallarının baş verdiyini bildirib.

Qeyd edək ki, Avropada da qızılca sürətlə yayılır. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) məlumatına görə, Avropa regionu ölkələrində keçən il əvvəlki ilə nisbətən 45 dəfə çox yoluxma halları qeydə alınıb. Qeyd edilir ki, təhlükə Estoniya sakinlərini də təhdid edir: hər il bu xəstəliyə qarşı peyvənd olunanların faizi azalır. Həkim Piret Rospu deyib ki, Estoniyada bir çox insan artıq qızılcanın olduğunu bilmir. Halbuki cəmi bir neçə onilliklər bundan əvvəl planetdəki demək olar ki, bütün uşaqlar bundan əziyyət çəkirdilər. 60-cı illərdə başlayan kütləvi peyvənd qızılcanın demək olar ki, tamamilə yox olmasına kömək etdi. Amma indi, 21-ci əsrdə xəstəlik yenidən qayıdır. ÜST-nin məlumatına görə, əgər ötən il Avropa regionunda (bütün Avropa ölkələri, Rusiya və bəzi Asiya ölkələri daxildir) 941 yoluxma halı qeydə alınıbsa, ötən il 42,2 min nəfər olub. "Keçən il biz

də 4 xəstə var idi, onların hamısı müxtəlif ölkələrdən gətirilib. Əsasən insanların tətillə getdiyi yerlərdən: Bali, Tailand, Türkiyədən. Amma qızılca xəstəliyini Avropadan da gətirmək olar. Məsələn, Avstriyada, Fransa və Böyük Britaniyada xəstəlik çox olub" deyərək Səhiyyə Departamentinin rəhbəri Kart Syber bildirib.

ÜST-ə görə, cəmiyyətin təhlükəsizliyini qorumaq üçün əhalinin ən azı 95%-i iki dozalı peyvənd edilməlidir: "Təəssüf ki, Estoniyada ki tendensiya digər Avropa ölkələrində olduğu kimidir: peyvənd olunanların nisbəti daim azalır. Bu o deməkdir ki, "yerli epidemiyalar və qızılcanın yayılması təhlükəsi artıq mövcuddur".

Pediatr və infeksiyonist Yevgeni Timakov da Rusiyada qızılcaya yoluxma hallarının artmasını əsasən əhalinin yetkinlik dövründə peyvənd ehtiyacı barədə məlumatlı olmaması ilə əlaqələndirib: "Qızılca peyvəndi ömürlük qorunma təminatıdır. 25 yaşa qədər insanların toxunulmazlığının əhəmiyyətli bir hissəsi aşağı düşür və onların qızılcadan qorunmaq üçün kifayət qədər antikor titri yoxdur. Buna görə

də 25 yaşdan yuxarı insanlar qızılcaya qarşı bir daha peyvənd olunmalıdır. Xüsusilə hamiləliyi planlaşdıran qadınlara və immun sistemi zəif olan insanlara göstərilir".

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni MİSAVAT"

Bakıya yağış, rayonlara qar yağacaq

Azərbaycanda yanvarın 30-na gözlənilən hava şəraiti açıqlanıb. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Milli Hidrometeorologiya Xidməti məlumat yayıb. Bildirilib ki, sabah Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir.

Lakin gecə və səhər bəzi yerlərdə qismüddətli az yağıntılı olacağı ehtimalı var. Mülayim şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 1-3° isti, gündüz 3-5° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi normadan yüksək 775 mm civə sütunu olacaq. Nisbi rütubət 70-80 % olacaq.

Sabah Azərbaycanın rayonlarında da bəzi yerlərdə aralıq yağıntılı olacağı, qar yağacağı gözlənilir. Axsam yağıntılar tədricən kəsiləcək. Aralıq duman olacaq. Mülayim şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, gündüz 5-9° isti, dağlarda gecə 5-10° şaxta, gündüz 0-5° şaxta olacaq.

Gecə və səhər bəzi dağlıq rayonlarda yolların buz bağlama ehtimalı var.

Son günlər küçədə və ictimai nəqliyyatda insanların paylaşımları, videoları ilə narahat edən yeniyetmə sosial şəbəkələrin gündəminə çevrilib. “Jalilov” adı ilə TikTok-da məşhurlaşmış şəxsin öz iştirakı ilə lentə aldığı görüntülər müzakirələrə səbəb olub. DİN-in Mətbuat Xidmətinin əməkdaşı Nurlan Əliyev mediaya bildirib ki, valideynin iştirakı ilə yetkinlik yaşına çatmayan şəxsin sağlamlıq vəziyyəti nəzərə alınaraq müvafiq xəstəxanaya yerləşdirilməsi təmin olunub. Yeri gəlmişkən, Azərbaycan Ali Sovetinin sədr müavini, daha sonra Prezidentin müşaviri olan mərhum Afeyəddin Cəlilovun nəvəsi 2009-cu il təvəllüdü Əli-Afeyəddin 9-cu sinif şagirdidir. O, metroda, avtobusda qeyri-adekvat hərəkətlər edərək videolarını paylaşır. Son olaraq qadını qucağına alıb narahat etməsi ilə bağlı video paylaşandan sonra izləyicilər tərəfindən tənqid edilib.

Bir neçə gündür ki, TikTok-da tanış olduğu “Nia” ləqəbli şəxsle ailə qurmağa hazırlaşan 22 yaşlı Furkan da müzakirələrə səbəb olub. Belə ki, “Nia”nın liftdə öpüşmə görüntüləri yayılıb. Onun öpüşdüyü oğlan isə azərbaycanlı blogger Sabir Samiroğludur. Elə bu videodan sonra Azərbaycan və Türkiyədə sosial şəbəkə seqmentində aləm bir-birinə deyib. Bir gündə 1 milyona yaxın insan bu məsələni müzakirə edib. Bir müddət əvvəl isə “Baboş” ləqəbli şəxs ev verilməsi də müzakirələrə səbəb oldu, nəticə etibarilə onu demək olar ki, Tik-Tok hazırda bütünlükdə cəmiyyəti ələ alıb.

Ümumiyyətlə, ictimaiyyət arasında bir çox hallarda ciddi qarşılanmayan, heç bir sosial statusu olmayan şəxslərin so-

Sosial şəbəkə “qəhrəmanları” meydan sulayır - səbəb...

Şahlar Əsgərov: “Ziyalıları oyatmaq lazımdır, ona görə “tik-tok”lar qazanır”
Psixoloq Ülviyyə Murtuzova: “Kimliyindən asılı olmayaraq bu davranışları göstərən hər kəs cəzalandırılmalıdır”

Sabiq deputat, ictimai-siyasi xadim, professor Şahlar Əsgərov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a dedi ki, saxta ziyalı, saxta alimlər, saxta şair, saxta artistlər cəmiyyəti biganə hala salıblar, ona görə də insanlar biganələşib: “O gün ailə üzvlərimin israrı ilə Türkiyənin bir filminə baxdım, on dəqiqə baxdım, kinodan ayrılı bilmədim, vaxt necə gəldi keçdi heç anlamadım. Filmə səksən yaşlı qarı ilə altı yaşlı uşaq elə rol aparır ki, ayrılmaq olmur. Deməli, ortada söz, fikir, düşüncə var. İnsanları bu cəlb edir. Əgər yoxdursa, onda “tik-tok”lar, başqa sosial şəbəkələr qazanacaq. Fikir yoxdur, fikir yarat-

maq lazımdır. Fikir adamlarının qədr-qiyəti bilinməlidir. Hər yetən fikir yürüdə bilməz. Hər musiqiçidən Üzeyir Hacıbəyov olmaz. Bunları axtarıb, tapıb cəmiyyətin idarəetməsinə bunlara həvalə etmək lazımdır. Bu onu göstərir ki, ortada fikir qıtlığı var. Ona görə də insanlar başını qatır. Ziyalılar passiv hala düşüb, ayılmaq lazımdır. Hər qalstuklu ziyalıya da vəzifə vermək lazım deyil, əsl ziyalıya vəzifə verilməlidir. Bir insanın 10 kitabı olar, əgər o kitabda bir dəyər yoxdursa, o, kitab deyil, o makulaturadır. Dəyər nəsil-dən-nəslə ötürülür. Kiçik misal çəkek, əgər bir mahnı əlli ildən sonra dinlənirsə, deməli, dəyərlidir. Ona görə dəyər yarada bilən insanları qabağa çəkmək, onlara dəyər vermək lazımdır”.

Psixoloq Ülviyyə Murtuzova da mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a fikirlərini açıqladı: “Özlərini apara bilməyən, öz hisslərini idarə edə bilməyən, qeyri-adekvat hərəkətlərlə başqalarına narahatlıq yaşadanlar çox ciddi şəxsiyyət pozuntusu yaşayır.

Bu insan məsuliyyətsiz davranışları ilə özlərinin və başqalarının təhlükəsizliyinə əhəmiyyət vermirlər. Ümumiyyətlə, bu əlamətlər 15 yaşından etibarən şəxslərdə müşahidə olunur, onlar etdikləri heç bir hərəkətə görə məsuliyyət daşıyırlar. Qeyri-etik hərəkətə görə irad bildirdikdə özlərinə bəraət qazandırır. Bu insanlarda şişirdilmiş şəkildə özünü tərif, səthi emosional əlamətlər çox ciddi formada qabarıq. Əslində bu pozuntuların müşahidə olunduğu insanlar psixopatiya diaqnozu qoyulacaq dərəcədə egoist, laqeyd davranırlar. İnsanlarda bilərəkdən əsəb gərginliyi yaradır, bilərəkdən başqalarının şəxsi əşyalarını qurcalayır, saymamazlıq edir, keçmişi və gələcəyi düşünmədən hazırkı an üçün yaşayır və öz mənafeyi üçün hər şey etməyə hazırdırlar. Bu, ciddi antisosial şəxsiyyət pozuntusudur. Bu cür insanların müalicəsi həm dərman preparatları ilə aparılır, həm də psixiatrik nəzarəti ol-

malıdır, lazım gəldikdə nevroloqun da müdaxiləsi lazımdır. Bəzən bunlar stasionar olaraq yatılı şəkildə, bağlı reabilitasiya mərkəzlərində müalicə olunurlar, ailələrindən təcrid olunurlar. İctimai qınaq mütləq olmalıdır. Kimliyindən asılı olmayaraq hər kəs cəzalandırılmalıdır”.

Elm və Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuranın sədri Günel Səfərova da məsələyə münasibət bildirib: “İndi sosial şəbəkələrdə, Tik-Tok-da nə baş verdiyini görürük. Düzdür, bu, sosial şəbəkələrin günahı deyil. Sosial şəbəkə çox yaxşı bir alətdir ki, onu həm pozitiv, həm də neqativ istifadə edə bilərlər. “Oğru aləmi”nin öz dünyası var və onları özlərinə rol-modul götürürlər. Çox təəssüf ki, pozitiv nümunələr neqativ nümunələrə uduz. Sosial verilislərdən tutmuş, bir çox verilislərə qədər - bəzi verilislər istisna olmaqla - yaxşı təbliğat və nümunə deyil. O nümunəyə baxıb müsbət keyfiyyəti də götürə bilər, mənfini də”.

Afaq MİRƏYİQ, “Yeni Müsavat”

İntihara hazırlaşan şəxsi necə tanımalı - psixoloqdan açıqlama

“Əgər insan öncədən ətrafı öz ölümü ilə hədələyirsə, demək, o, hələ ölmək istəmir və kömək istəyir”

Xəbər verildiyi kimi, bir neçə gün öncə Bakıda intihar baş verib. Hədisə Nəsimi rayonunda qeydə alınıb. 62 yaşlı İradə Babayeva yaşadığı binanın 4-cü və 5-ci mərtəbələri arasında yerləşən pəncərədən özünü ataraq həyatına qəsd edib. Olayın özəlliyi budur ki, o, ailə üzvlərinə həmişə özünü öldürəcəyini deyirmiş. Adamın ağır depressiv vəziyyətdə olduğu bildirilir. Faktla bağlı Hədisə Nəsimi Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Bes intihara hazırlaşan şəxsi necə tanımalı? Yaxınları, ətrafı onların davranışında, danışıqlarında ən çox nəyə diqqət etməlidirlər? Konkret halda İradə Babayevanın yaxınlarının hər hansı suçu varmı?

Baş prokuror Kamran Əliyev Baş Prokurorluqda keçirilən kollegiya iclasında deyib ki, ötən il Azərbaycanda 620 intihar hadisəsi baş verib.

Baş prokuror bildirib ki, bunun 180-i Bakıda, 440-ı isə respublikanın digər rayon və

şəhərlərində qeydə alınıb:

“2023-cü ildə intiharlarla bağlı 35 cinayət işi başlanmaqla, 5 cinayət işi məhkəməyə göndərilib. 2 iş üzrə ittiham hökmü çıxarılıb, 3 iş məhkəmə baxışındadır”.

Klinik psixoloq Rəbiyyə Mirzəzadə “Yeni Müsavat”a açıqlamasında bu və digər suallara aydınlıq gətirdi. Psixoloq

qeyd etdi ki, sözügedən hadisədə özüne qəsd etmiş qadının psixonevroloji narahatlığının olduğu, yeni ağır dərəcəli depressiyadan əziyyət çəkdiyi (hansı ki, kifayət qədər əsaslı səbəbdir) söylənsə də, biz bunun həkim tərəfindən bir diaqnoz olaraq təyin olunması, müalicənin nə dərəcədə doğru şəkildə aparılması

barədə məlumat yetersizdir: “Ölkəmizdə az rast gəlinərsə də dünyada yaşlı insanların özüne qəsd etmə hadisəsi kifayət qədər aktualdır. Bunun psixoloji səbəbləri müxtəlifdir, lakin müəyyən faktorları əsas götürmək olar. Buna insanların yaşlandıqca həyatındakı dəyərlərin öz mənasını itirməsi, ətrafdakı insanlar üçün artıq yaşlı

birisi kimi qeyri-ciddi qəbul olunması, “qara melanxoliya” dediyimiz bədbin ruh halının müşayiəti, keçmiş həyatı ilə bu günü müqayisə edərək nostaljik ritualarla realıqdan qopması və s. Mən həttə vurğulayıram ki, “təqaüdcü” adını almaq belə insan üçün travmatik məqam ola bilər. Dünyada sırf yaşlı insanların həyata tutunması, özünü xoşbəxt hiss etməsi üçün müəyyən təşkilatlar, qurumlar fəaliyyət göstərir. Çünki yaşlandıqca maraqsızlaşan həyat bir müddət sonra ciddi psixoloji problemlərə gətirib çıxara bilər.Ümumiyyətlə, intihar mövzusu bizim sahədə ən həssas və çətinlik yaradan mövzulardan biridir. Psixoterapiyada psixoloq sanki “incə buz təbəqəsinin üstündə gəzirmiş” kimi ehtiyatlı olmağa çalışır. Bu səbəbdən cəmiyyətin də intiharla bağlı fikirləri olan, yaxud uğursuz intihar cəhdi etmiş insana qarşı olduqca etina ilə yanaşmağı lazımdır, çünki bir gün bu cəhd uğurlu alına bilər. Özünəqəsd meyli olan insanı bir neçə cəhətdən müşahidə edib intiharı qarşısını almaq mümkünür. İlk növbədə onu bilmək lazımdır ki, intiharla bağlı fikri olan birisi bunu planlamağa başlayacaq və bu planlı düşüncələrin onun davranışına yansıma ehtimalı çoxdur. Onun nəzərəçarpan şəkildə nəyəyə hazırlaşdığını müşahidə etmək olar. Həmçinin intihar düşüncəsi insanda hər zamankından fərqli bədbinlik,

hüznü ruh halı, gündəlik həyatında ləngimə, günahkarlıq hissi, unutkanlığın olması mümkündür. Bundan əlavə, ətrafa qarşı aqressiv, qıcıqlı biri kimi görünməyi də diqqət çəke bilər. Şübhəli formada öz fiziki görünüşünə və ətrafa qarşı etinasız, qayğısız, dağınıq, ehtiyatsız olmaq da həmçinin insanda intihara meyillilik göstəricisi ola bilər”.

R.Mirzəzadə hesab edir ki, bütün hallarda hüquqi cəhətdən hər hansı bir əsası olmadığı halda özüne qəsd etmiş insanın yaxınlarını günahtlandıрмаğı sağlama yanaşma hesab etmirəm: “Bunun bir nümunə olaraq götürülməsi və daha sonrasında bu tip hadisələrin qarşısının alınması üçün praktik məlumat olaraq istifadə olunması daha doğru olar. Əlavə olaraq psixiologiya bir məqama toxunmaq istəyirdim ki, özüne qəsd etmiş qadın öncədən yaxınlarına intihar edəcəyi barəsində söyləyib. Burada onun doğru şəkildə kömək almağına şərait yaratmaq lazım idi. Ona görə ki, intihar etməkdə qərarlı olan insan bunu birbaşa edir. Əgər insan öncədən ətrafı öz ölümü ilə hədələyirsə, demək ki, o hələ ölmək istəmir və kömək istəyir. Sadəcə, bu köməyi necə istəyəcəyini bilmir. Çünki intihar həyatı təhlükəli özünü ifadə şəkildir”.

Nigar HƏSƏNLİ, “Yeni Müsavat”

MUSAVAT

Son səhifə

N 17 (8390) 30 yanvar 2024

Yanvar

“Counter-Strike”da iki milyon dollara silah satılır

Yanvarın ortalarında naməlum oyunçu “Counter-Strike 2”də AK-47 hücum avtomatı üçün xüsusi üzlük hazırlayıb. Bir sıra ekspertlər onun dəyərini 800 min dollardan 1 milyon dollara qədər qiymətləndiriblər. Lakin silahın sahibi bu məbləğin çox az olduğunu düşünərək AK-47-ni vasitəçilərin köməyi ilə 2 milyon dollara satmaq niyyətindədir. Qeyd olunur ki, vasitəçilərdən biri “zipeL” ləqəbi ilə tanınmış treyder olacaq. Onun sözlərinə görə, artıq silah üçün 1 milyon dollar ödəməyə razı olan iki alıcı var.

Oyunun perəstişkarları “StatTrak” adlı avtomatı “Counter-Strike”dakı odlu silahlar arasında ən nadir və ən bahalı hesab edirlər.

Çoxmərtəbəli binanın eyvanından paraşütlə tullandı

Rusiyanın Balaxıxa şəhərində bir nəfər çoxmərtəbəli binanın eyvanından paraşütlə tullanıb. Bu barədə Rusiya Daxili İşlər Nazirliyinin Moskva vilayəti üzrə Baş İdarəsi özünün “Teleqram” kanalında məlumat yayıb. Hadisə şahidləri tərəfindən lentə alınan video sosial şəbəkələrdə yayılıb. Hadisə barədə hüquq-mühafizə orqanlarına yerli sakin məlumat verib. “Məsələ ilə bağlı araşdırma aparılır”, - deyə polis bildirib. Bınadan özünü atan şəxsin kimliyi müəyyənləşdirilir, onun əməlinə hüquqi qiymət verəcək.

Britaniyada elektron siqaretlər qadağan ediləcək

Britaniya hökuməti ölkədə birdəfəlik istifadə üçün nəzərdə tutulan elektron siqaretlərin satışını qadağan edən qanun layihəsini parlamentə təqdim edəcək. Bu barədə Böyük Britaniyanın Baş naziri Rişi Sunakın ofisinin bəyanatında deyilir. Qeyd olunur ki, qadağanın Britaniyada iki il ərzində birdəfəlik elektron siqaretdən istifadə edən 11-17 yaşlı yeniyetmələrin sayının təxminən doqquz dəfə artması fonunda təbiiq olunması istənilir.

Qanun layihəsi, həmçinin elektron siqaret maye-

lərində olan dadın məhdudlaşdırılması və yeniyetmələri cəlb etməsinə dəyə elektron siqaretlərin mağazalarda reklamının qarşısını almağı nəzərdə tutub.

İnsanın boyu qocalanda qısalar, çünki...

Elmə araşdırmalar göstərir ki, boyumuz zamanla azalır və gənəhəkar olur. Alimlər qeyd edirlər ki, onurğada dəyişikliklər 30 yaşından etibarən baş verməyə başlayır. Bu fenomenin əsas səbəblərindən biri onurğanın ətrafındakı əzələ liflərinin itməsi nəticəsində yaranan kifoz və ya yaşa bağlı əyilmədir. Zaman keçdikcə əzələlər zəifləyir, gücünü itirir və bədən cəhəzi ilə döyüşü uduzmağa başlayır. Bununla belə, alimlər bildirir ki, aktiv həyat tərzini sürməklə və müntəzəm idman etməklə kifozun qarşısını almaq olar.

Yaşla birlikdə boy azalmasının yeganə səbəbi kifoz deyil. Estrogen və testosteron səviyyəsinin azalması səbəbindən sümük sıxlığında da azalma var. D vitamini çatışmazlığı və böyrəklərin kalsiumu udması ilə bağlı problemlər osteoporoza səbəb ola bilər, sümükləri daha zəif və məsəməli edir.

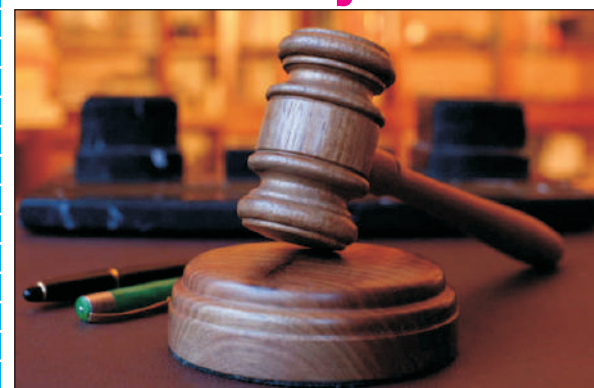
Boyun azalmasının başqa bir səbəbi sıxılma sınıqlarıdır. Çox vaxt ağrısız olan bu qırıqlar, onurğada olan fəqərələri səssizcə məhv edərək, onu daha kiçik edir. Fəqərəarası disklərin degenerasiyası 30 yaşından başlayaraq onurğanın strukturuna da təsir edir.

Sümükləri sağlam və güclü saxlamaq üçün D vitamini və kalsiumla zəngin düzgün qidalanma lazımdır. Daimi idman sümükləri gücləndirməkdə və osteoporoz riskini azaltmaqda əsas rol oynayır. Beləliklə, onurğa və sümük sağlamlığına diqqət yetirmək boyunuzu qorumağa kömək edə və yaşlandıqca ümumi rifahınızı dəstəkləyə bilər.

Bunları bilirsinizmi?

- Dünyada 4300-ə yaxın fərqli din var.
- Ay işığının bizə çatması 1,3 saniyə çəkir.
- Buqələmunların dili bədənlərindən iki qat uzundur.
- Liftdə ayna qoyulmasının əsas səbəbi qapılar açılarkən kabinənin yerində olduğunu görməkdir.
- Fillərin rəngi əslində boz deyil qızılı-torpaq rəngidir. Boz görünmələrinin səbəbi palçıqlı suların üzərində qurumasıdır.
- Qiymətli daşların çoxu bir neçə elementin birləşməsindən meydana gəlir, yalnız brilyant tamamilə karbondan əmələ gəlir.
- Albert Eynşteyn 9 yaşından sonra tam danışmağa başlayıb. Buna görə də ailəsi onun əqli cəhətdən qüsurlu olduğunu düşünüb.
- “Santa Klaus”un paltarı əslində yaşıl rəngdədir. Ancaq bir kola markası onu qırmızı-ağ olaraq dünyaya tanıdıb.
- Qütb ayları isti və nəmli mühitdə qaldıqları zaman kürklərinin rəngi yaşıl rəngə çevrilir.
- Alma, soğan və kartofun dadı eynidir. Yalnızca qoxuları fərqlidir. Əslində hamısı şirindir.
- Göytürkklər turşu qatığı turşuluğunu azaltmaq üçün üzərinə su töküblər. Beləliklə özləri də bilmədən ayranı kəşf ediblər.
- Dünyanın ən sürətli böyüyən bitkisi bambuk ağacıdır. Ağac gündə 90 santimetr uzanır.
- Dünyada ən çox satılan telefon “Nokia” markasının 2003-cü ildə satışa çıxardığı, 250 milyon ədəd satılan “Nokia 1100”dir.
- Soğan doğradığınız zaman gözünüzün yaşarmasını istəmirsinizsə, saqqız çeynəyin.
- İnsanın saçı üç kilo ağırlıq qaldıra biləcək gücdədir.
- Ölüm anında toxunma və görmə hissindən sonra eşitmə bacarığı itirilir. Ürək dayandıqdan sonra insan beyni 2 dəqiqə boyunca səslər qəbul edə bilər.
- Yuxusuzluq şikayəti ilə həkimə müraciət edən insanların IQ səviyyəsinin normadan yüksək olduğu müşahidə edilir.
- İnsanlar yuxuladığı zaman qoxu ala bilmirlər.
- Niaqara şəlaləsindən düşüb sağ qala bilən ilk insan Bobbi Liç evdə portağal qabığına basaraq yıxılmış və daxili qanaxma səbəbi ilə dünyasını dəyişmişdir.
- Dəniz atı dünyanın ən sədaqətli canlısıdır. Çünki həyat yoldaşı öldükdən qısa bir müddət sonra o da ölür.
- İnsan ildə ən az 1460 ədəd yuxu görür.
- “Karaoke” sözü Yapon dilində “quru orkestr” sözünün qısaldılmasıdır. “Kara” Yapon dilində boş deməkdir.
- Ördəyin səsi əks-səda vermir.
- Ən böyük quş yumurtası dəvəquşununundur. Yumurta 15 - 20 santimetr uzunluğunda və ortalama 1,7 kiloqram ağırlığındadır. Qaynadılaraq bişirilməsi isə 40 dəqiqə çəkir.

Türkiyədə kişi arvadına pintiliyinə görə təzminat ödəyəcək

Türkiyədə qadın əri yuyunmadığına və dişlərini nadir hallarda fırçaladığına görə ondan boşanıb.

Qeyd olunur ki, Ali Məhkəmə kişini keçmiş arvadına 500 min lirə məbləğində maddi təzminat ödəməyə məcbur edib.

Qadının sözlərinə görə, keçmiş əri şəxsi gigiyena qaydalarına əməl etmir: “O, həftədə bir-iki dəfə dişlərini fırçalayır, həftələrlə paltarını dəyişmirdi”. Bu cür natəmizlik qadını qəzəbləndirib və o, “pintinin” yanında yaşaya bilməyəcəyini anlayaraq, boşanmağa üçün məhkəməyə müraciət edib.

Məhkəmədə şahidlər iddiaçının ifadəsini təsdiqləyən ailə dostları və erindən gələn qoxudan şikayət edən iş yoldaşları olub. Sonda məhkəmə cavabdehi təqsirli bilib və ona külli miqdarda cərimə kəsib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

“Yeni Musavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, “Son dakika” MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500